

DOMOVINA

Oglaš:

za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, srednji D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, odoletno Din 12.—.

Za zboljšanje vrednosti denarja

Finančni minister Kumanudi se je zadnji teden začel prav živahno razvijati. Na njegov predlog je ministrski svet sklenil ostre odredbe proti špekulacijam bank, ki so dosedaj s kupovanjem in prodajo raznih vrst denarja delale velikanske kupčije na škodo vrednosti našega denarja. Zlasti so bili v tem pogledu zelo pripravi in urni zagrebški judje, ki imajo večino bank v svojih rokah. Pa tudi po ljubljanskih bankah se niso slepe miši lovili. Kakor je finančni minister povedal, so tudi v Ljubljani prav vneto špekulirali.

Druga važna odredba ministra za finance je ta, da je od 3. marca naprej prepovedano uvažati nepotrebne, takozvane luksuzne stvari. Veliko te ropotije je namenjene za ženske svet, kakor židane rute, židane mogavice, fini klobuki, zlate ure, fini bronbončki itd. itd. Vse, kar se v državi prideluje, je nepotrebno, da bi se uvažalo. Čim manj bomo pa uvažali in čim več bo šlo našega denarja in druge doma nepotrebne robe v tujino, tem preje bomo prišli k zdravemu gospodarstvu. Tudi kmet ve, da je na boljšem tisti, ki ima kaj prodati, kakor pa tisti, ki samo kupuje, prodati pa ničesar nima.

Posledica odredb finančnega ministra so se že v par dneh izkazale za

prav dobre. Vrednost našega denarja je že skočila. Ako bo šlo tako naprej, bo denar počasi vendarle zopet dobil svojo staro vrednost. Posledice bodo velikanske. Premoženje, ki ga ima danes kmet v denarju, bo začelo rasti. Vse reči, ki jih mora kupovati, bodo v ceni padle.

Z večjo vrednostjo denarja bo prišlo tudi večje veselje do dela in do življenja. Zadovoljnost, ki je sedaj kar izginila, se bo zopet vrnila. Z njo pride blagostanje in sreča.

Kje bi naša država že bila, ko bi nas Italijani in drugi narodi vedno z denarjem ne tlačili k tlom. Vsi bi radi od nas zastoj živeli! Sedaj je imel glavni dobiček od izvoza živine italijanski in domači izvoznikar. Pri prešičih niso nič manj zaslužili kot 30 kron pri 1 kg. Kmet za prešiče ni drugega dobil kot kup ničvrednega papirja.

Zato je bil že zadnji čas, da se je finančni minister zganil in da je nekaj ukrenil proti padanju dinarja. Naj bi započelo delo le vztrajno in neomahljivo nadaljeval! To prizadevanje je danes za državo in za ljudi največjega pomena, ker le z izboljšanjem gospodarstva bo tudi prenehalo med ljudstvom hujkanje in zabavljanje čez državo.

Naši dedni sovražniki

Lani je naša država sklenila z Italijo v Rapallu pogodbo, po kateri smo se odrekli velikemu delu našega naroda. Prisiljena je bila naša država, da je podpisala to sramoto, ker je bila preslaba, da bi se uprla. Toda Italija niti te zanjo ugodne pogodbe še doslej ni izvršila.

Dolgo smo čakali, da nam Italija izroči Baroš, izprazne tretjo cono, im verjeli smo, da se to zgodi, a dočakali smo, da so s podporo italijanske vlade vdrle v Reko fašistovske tolpe, ki so proglasile aneksijo Reke, ki je po rapalski pogodbi samostojna država. Vsak izgovor italijanske vlade je tukaj jalov. Ako je Italiji

resno do tega, da se rapalske pogodbe drži in da priznava reško državo, naj napravi takoj red, katerega more napraviti s par sto vojak.

Italija se zaveda, da smo danes mi preslabi, da bi se mogli odločno upreti Italiji, ki se iz nas naravnost norčuje. Italiji že od nekdaj ni veljala beseda in pogodba nič. Verolomnega in potuhnjenega Italijana ukrotiš samo z bičem. Le kadar bomo mi spletili ta bič, bo »kulturni« Italijan držal svojo besedo proti nam.

Da mi ne bomo nikoli prijatelji naših najstrupenejših sovražnikov Italijanov, je gotova stvar. Nismo začeli mi sovražstva proti Italiji, temveč Italija proti nam. Italija nam je

škodovala, kjer je le mogla. Koroški plebiscit, črnogorsko vprašanje, Albanija, Skader, povsod je bila Italija poleg. Italija podpira vsako akcijo, ki gre za tem, da se zruši ali vsaj oslabi naša država. Zato ni čudno, če Italija podpira radičevce. Saj radičevci in njihovi zavezniki hočejo rušiti državo in ker tudi ti vedo, da se za takšno početje gotovo zanima Italija, so se s svojo spomenico obrnili na italijansko vlado.

Italija ima danes zaslužjenih mnogo Hrvatov in Slovencev, s katerimi postopa brezobzirno in jim jemlje njihove narodnostne pravice, in vendar se dobijo pri nas ljudje, ki se brez sramu zatekajo k Italiji. Italija ve, da je med nami mnogo gnusnih izdajalcev, ki slabijo moč države, in zato se norčuje iz nas. Ne izroči nam naših krajev, a reško državo da zasesti po fašistovskih tolpah.

Danes vsled izdajalcev v lastni državi nismo dovolj močni, da bi dovolj glasno mogli zakričati Italijanom: Stoj! Teh izdajalcev, ki slepijo in zavajajo naš narod, se bo ravno ta narod odločno otrese, in bo začel spletati bič, da vrne Italijanom vse krivice, da reši in maščuje brate za vse trpljenje in preganjanje pod Italijo fašistovskih morilcev in požigalcev.

Načrt zakona o srednjih šolah

Sedma številka »Domovine« je o tej stvari prinesla članek, na katerega nam sedaj g. ravnatelj dr. Pipenbacher pošilja pojasnilo, v katerem zavrača očitke starokopitnosti, ki bi mogel po vsebini priobčenega članka zadeti tudi njega in nadzornika Westerja. Oba gospoda sta se z vnebo in nesebičnostjo trudila za izboljšanje in popolnjenje slovenskega srednjega šolstva. Nadzornik Wester je bil prvi širitelj realne gimnazije, ravnatelj Pipenbacher pa je prvi med Slovenci predlagal v javni korporaciji ustanovitev realne gimnazije, ki je dokazala svoje vrline že

pri drugih narodih. Ravnatelj Pipenbacher nam nadalje pojasnjuje, kako je prišlo v višjem šolskem svetu do glasovanja s kanonikom Nadrahom in dr. Medvedom za dosedanje vrste srednjih šol, takole: »Resnica nam o »starokopitništvu« nadzornika Westerja in mene pripoveduje sledeče: Obadva sta branila obče priznane zasluge dosedanjih srednjih šol proti očitkom. Vendar pa je nadz. Wester predlagal preustrojitve meščanskih šol v enotni tip nižje srednje šole, kakor ga vsebuje beograjski načrt o srednjih šolah, dr. Pipenbacher je pa stavil predlog, da naj se ustanovi v Ljubljani za poskušnjo en zavod novega tipa enotne nižje srednje šole. Če bo ta dokazal brezdomne priznanja vredne prednosti pred dosedanjimi šolami, bodo te — tako je zatrjeval predlagatelj — same po sebi prenehale, ker roditelji vendar ne bodo pošiljali svojih otrok v manj vredne učilnice. Pripominjam, da je ta predlog toplo pozdravil in tudi zanj glasoval g. šef Adolf Ribnikar. »Domovin« očitke starokopitarstva zadene torej tudi tega gospoda z isto opravičenostjo kakor Westerja in dr. Pipenbacherja. Ravnatelj Pipenbacher še omenja, da je »pri dotični seji višjega šolskega sveta točno izvrševal svojo dolžnost kot zastopnik srednješolskih učiteljev na bivšem Kranjskem, zastopajoč nazore večine svojih volilcev, ki se je izrekla za ohranitev dosedanjih srednješolskih tipov, dokler nam poizkus pri velikih narodih ne nudi kaj boljšega.«

(Pojasnilo odličnega rodoljuba ravnatelja Pipenbacherja, ki se tiče tudi velezaslužnega nadzornika Westerja, prinašamo tem rajše, ker smo prepričani, da naš člankar njima ni hotel ničesar nečastnega očitati. Gg. Pipenbacher in Wester nista načelna nasprotnika nove srednje šole, ampak smatrata, da se mora ta prej poskusiti, predno se popolnoma odpravijo dosedanje, ki jih že poznamo. Sicer pa sklep višjega šolskega sveta tudi še ničesar ne pomeni, ker bo v bodoče taka srednja šola, kakršno

Ivan Albrecht:

Jalovi snubiči

Ko je stara Burnica dosegla osemdeeseto leto svojega življenja in je bila že vsa upognjena in zgubančnna, se je odločila in je izročila premoženje sinu Janezu. Ostali so se bili že zdavnaj razbegli po svetu, v Trst, v Ameriko in povsod, kjer je kaateri sanjal o toplem koticu, samo Janez, najmlajši med devetimi, je ostal zvesto na grudi. Zato se je zaddelo Burnici primerno, da ga nagradi za svojo zvestobo in mu izroči zemljo, ki jo je toliko let čuvala s svojim delom in s svojo ljubeznijo. Teeden dni je bila zamišljena in ni mogla videti nobenega človeka, potem pa je rekla sinu:

«Janez, moji dnevi gredo h koncu. Prevzeti boš moral grunt.»

Sin je pogledal in skoro ni mogel verjeti materinim besedam.

«Če že ni drugače, ga pa bom,» je dejal.

«Ali imaš že kaj izbranega?»

Janez je pomislil. Kakor topel dihljaj so šinili mimo njega spomini. Izbranega, zdaj, ko je že star? Kje so tista mlada leta in dekleta, ki je sanjal z njimi? Vse so že pomožene in že otroci njihovi so v polnem cvetju.

«Če bi hotel kdo domov, Tone ali Peter iz Amerike, bi bilo menda še najbolj prav. Jaz bi najraje ostal kar za strica pri hiši.»

«Kaj oklevaš, se je razgrela starika, ali te ni sram? Tak fant, pa bi

lezel v kot? In premoženje? Misliš, da so ljudje vedno tako neumni kakor mladiči, ki jim začne poganjati mišji mah pod nosom! Kar povej, katero bi rad, pa je!»

Janez je pomislil. Kako so čudni ljudje, ko jim naenkrat sneg pobeli glavo. Delajo se, kakor da niso bili nikoli mladi in niso nikoli imeli vroče krvi.

«Saj veste, kako je bilo in kaj,» je dejal brezbarvno in je hotel oditi. Bilo mu je dovolj, več kot dovolj. Kaj bi človek pogreval stare stvari, ki jih je že prerastel mah? Bog, da so, kjer so.

Mati je pogledala sina.

«Torej Klepčeve Reze ne moreš pozabiti?»

Janez je molčal.

«No, res. Reza je bila čedno in pametno dekle, a ti si bil takrat še otrok. Saj veš, rajni oče je bil še živ in zdrav, jaz pri moči, — to ni nikamor kazalo, da bi ti takrat prevzemal. Reza bi bila meni na poti, jaz pa njej, ali ne? Zdaj je drugače.»

«Kako?» je menil Janez tjavendan.

«No, Reza je zdaj Robačnica. Sicer res ni tam cvenka, mlada Reza je pa prav taka, kot je bila njena mati. Če ti je prav, se lahko kar domenimo.»

Janez ni zinil besede. Pri štiridesetih letih naj bi jemal devetnajstletno Rezo?

«Saj vem,» je povzela mati, ko ji je jelo le preveč presedati sinovo molčanje, «vem, kakor sem vedela že

bo sklenil parlament. Zato bo najboljša, da lepo počakamo, dokler ne vidimo, na katero stran se je postavila narodna skupščina. — Op. ur.)

Priporočajte in širite „Domovino“!

Politični pregled

Te dni se je vršil

v Bratislavi sestanek

med našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem in češkoslovaškim ministrom predsednikom dr. Benešem, o čemur smo že na kratko zadnjič poročali. Ministra sta se razgovarjala med drugim o konferenci v Genovi in o sestanku strokovnjakov Male antante in Poljske v Beogradu. Razpravljala sta tudi o medsebojnem razmerju obeh držav. Oba ministra sta v vsem soglašala.

Minuli teden so vdrli

v Reko italijanski fašisti,

ujeli predsednika reške vlade Zanello, ki je pozneje ušel, in proglasili aneksijo Reke k Italiji. Seveda še to ne bo držalo, ker je Reka mednarodno priznana samostojna država. Italijanska vlada se sicer brani, da pri tej zadevi nima prstov vmes, kar pa je težko verjeti, ker so fašistom pomagali tudi laški vojaki in karabinjerji. Vojaško poveljstvo na Reki je prevzel vodja tržaških fašistov Giunta. Prebivalstvo sosednjega Sušaka je v velikih skrbeh, ker je italijanska vlada očitno v zvezi s fašisti in bi v slučaju, da napadejo fašistovske podivjane tolpe Sušak, ne imelo sušasko prebivalstvo nobene zaščite.

V naši narodni skupščini je prišlo dne 6. t. m.

vsled reških dogodkov do burnih prizorov.

Zunanji minister dr. Ninčič, ki je govoril o prevratu na Reki, je bil večkrat prekinjen s hrupnimi medklenci proti Italiji, pod katere zaščito so fašistovske bande mogle zasesti Reko. Ko je Ninčič izjavil, da je naša vlada vložila v Rimu odločen protest,

ker zasedba Reke nasprotuje rapalski pogodbi, je v zbornici nastal silen krik. Poslanci so klicali ministru, da so papirnati protesti premalo in naj pošljemo mi naše orožnike tja, da napravijo red. Zlasti so se čuli tudi ostri glasovi proti Italiji zaradi

tega, ker ta tako dolgo zavlčuje izvršitev rapalske pogodbe in ne izprazne nekaj krajev (takozvane tretje cone), ki nam po tej pogodbi še pripadajo. Skrajni čas je že res, da nam izroči Italija tiste kraje, katerih izročitev nam je sama podpisala. Verolomni in potuhnjeni Italijani seveda čakajo s izpraznitvijo, ker menda pričakujejo, da se bodo razmere pri nas tako preokrenile, da Italijanom ne bo treba besede držati.

Iz Rima poročajo, da bo

Genovska konferenca odgojena

še preko 10. aprila. Baje še ni vse pripravljeno in da bo konferenca čim uspešnejša, je treba za priprave dovolj časa.

Dopisi

Pungert ob Temenici. Nove zvonove smo sprejeli pri nas zelo slovesno. Imamo pa pri nas »posredovalca«, ki hoče biti povsod prvi in se šteje za poštenega klerikalnega moža, kar je zlasti pokazal pred in ob blagoslavljanju zvonov. Navzlic temu pa za zvonove ni nič kaj globoko segel v žep, kar mu ne zamerimo, saj ima šest hčer, vnetih Marijinih devic, ki so pri blagoslavljanju zvonov zadržale darovanje ter hotele ob priliki krašenja cerkve potrgati vence, s katerimi je bila cerkev okrašena zunaj in znotraj. Seveda so hotele le one okrasiti cerkev s svojim smrečjem. Na predvečer blagoslavljanja je sin tega klerikalnega patrona zbral tropo mlečnozobih fantalinov, ki so v pozni noči pridrli do cerkve s koli kot razbojniki. Gotovo niso tako pozno imeli namena potrkavati z zvonovi, pač pa bi bili radi s svojimi koli potrkavali po našem slavoloku, ki je stal ovenčan poleg cerkve. Pa se jim ni posrečilo, vsled česar so se vsi razkačeni razšli. Ta strogi »posredovalec«, ki se dela tako skrbnega in čuječega, naj rajše svoje otroke nauči lepšega obnašanja. Naj bo zaenkrat dovolj! Povedali bi še lahko več.

Koprivnik. Našemu župniku je zlezla »Domovina« zelo globoko v užaljeno srce. Zato se vedno vpikava vanjo in odreka bralcem »Domovine« vsako veljavo in tudi nebeško kraljestvo. Kaj pa mu je storila »Domovina« hudega? Kdaj pa se ni »Domovina« borila za pravo krščanstvo in poštenost med narodom? Naj rajše tudi župnik dela vedno tako! Mi pa bomo »Do-

movino« vedno radi brali, ker prinaša poučljive in zabavne spise.

Vrhpolje pri Moravčah. »Tudi k nam v skrito zagorsko vas je prisijala Sokolska zvezda.« Tako smo brali v letošnji četrti številki »Domoljuba«. Prav radi ti verjamemo, cenjeni dopisun, da tebi in vsem tistim, ki se zdaj s tako obupno silo zaganjajo v nas, ne ugaja svetloba, kajti vi, ki ste ljubitelji teme, sovražite svetlobo. Najhuje se zaganjate v našega gospoda učitelja, proti kateremu hujskate povsod, kjer le morete. To pa zato, ker on pravilno in vestno vrši dolžnost, katera mu je naložena in ker ni zlezel pod Vaš plašč, kakor ste mislili g. župnik ter še nekateri drugi, ki so mu iz samega krščanskega usmiljenja odpovedali hrano. V mesecu februarju smo priredili predstavo in veselico v prid Jugoslovenske Matice. In ti ljudje, namesto da bi sodelovali, so zopet iz zgolj krščanske ljubezni do svojih bratov onkraj mej, ki zdihujejo pod tujčeveto peto, delali na vso moč na to da bi prireditev onemogočili, ter so nalašč na isti dan v sosedni vasi priredili ples. Vprašamo Vas, g. župnik, mar niste več tak odločen nasprotnik plesa, kakor ste bili lani, da so se smele tudi Vaše ovce enkrat malo zavrteti, katerim pa seveda prav nič ne zamerimo, če malo poskočijo. Tudi oni bodo še prav gotovo izprevideli Vašo hujskaško politiko, s katero sejete sovraštvo v družine, ko hodite od hiše do hiše ter hujskate zoper vse, kar ne kima z Vami. O Sokolu govorite razne neutemeljene stvari in ga slikate nevednemu ljudstvu, kot da bi bil Sokol sam »ta peklenski«. Torej, kdo dela sovraštvo? Ljudje, sodite! Mi pa bratje Sokoli ne oziramo se na hujskače, pojdimo preko njih naprej za našo sokolsko zvezdo in še naprej radi delujmo v narodovo korist. Spoštujmo vero naših očetov in ljubimo našo lepo domovino! S tem bomo pokazali, da smo dobri državljani in vredni sinovi majke Jugoslavije.

Radomlje. Svet naj izve, kako znajo biti radomeljski klerikalci človekoljubni. Zatisnil je svoje odkritosrčne oči g. inšpektor Jerman Ivan. Nepričakovano je zavihtela smrt svoje kopje in utrgala nit življenja narodnemu možu, ki je stal z dobrimi nasveti ob strani slehernega, ki je mislil pošteno. Ni ga več med na-

mi — iztrgan je iz naše srede, kar bomo zelo, zelo pogrešali. Slava njegovemu spominu! Tako mislijo, čutijo in govorijo ljudje, narodno misleči, a klerikalci imajo svojo posebno taktiko, katere se poslužujejo nad mrličem. Dokler je bilo življenje v inšpektorju, se niti z mezinem niso upali ganiti, a kakor je izdihnil, lop po njem! »Za zvonove ni dal nič, nič se mu ne bo zvonilo«, je salomonska razsodba klerikalnega radomeljskega veljaka, cerkmojštra. Tudi 1000 K ga ni omehčalo; zvon je počival, nemo zrl na naduto ošabnost takozvanih ljudi krščansko-katoliških načel. Po gostilnah se je kleno, priduševalo, tolklo ob mizo prav po »katoliških« načelih, da mu ne bo zvonilo. Pričujoči gostje, ki so umrlega dobro poznali, so strmeli, se zgrazali nad surovostjo klerikalcev, iz čigar ust je hroplo sovraštvo, jeza, hinavska zagrizenost, ki se ni ustavila niti ob mrtvaškem odru. Gotovo se bodo izgovarjali: »Ta je bil bogataš, bi bil lahko sam plačal zvonove; ker ni dal niti vinarja, mu nismo zvonili.« Dobro. Zakaj se pa ni zvonilo otročiču revnega železničarja? Kje tiči vaša klerikalna usmiljenost? Bogatašu ne, revežu ne, ali veste kakšnim ne? Onim, ki ne trobijo v glasilo stranke, ki je vse prej, kot krščansko-katoliška. Čudom čudo, povelje od zgoraj, da se mora vsakemu mrliču v občini zvoniti, če je kaj dal za zvonove ali ne. Kakor mrzli curek na razgrete možgane, osuplost potrnost — zazvonilo je drugi dan smrti popoldne. Ubrani turobni glasovi so zmagonosno zapeli žalostinko, a ne umrlemu, temveč klerikalnim veljakom, ki so mislili, da so oni neomejeni gospodarji zvonov.

Dolnji Logatec. Čudne so razmere v naši občini. Gerent Slavic si je proračunal za leto 1922. nagrado zase, za tajnika Vidmarja in za občinskega slugo Cempreta 48.000 kron. Da pa Slavcu in njegovemu pajdašu Vidmarju več ostane za sladko kaplino, ki jo oba neizmerno ljubita, je Slavic občinskega slugo Cempreta odslovil, in ker Vidmar kot vpokoje-ni orožniški narednik noče vršiti službe občinskega sluga, jo opravlja gerent Slavic sam — seveda za dvojno plačo, in tako, če pride stranka po opravilo v občinsko pisarno, ne dobi ne gerenta, ne občinskega sluga, pač pa le malokdaj tajnika Vidmarja. Ker pa ima ta take sposobnosti, da sliši travo rasti, ne opraviš

zdravnaj. Z Robačnico sem tudi že govorila. Kar lepo se obleci, pa pojdeva tja. Sicer res ni, da bi babe hodile okoli, toda kaj se hoče! Očeta nimaš, zato moraš biti zadovoljen z menoj. Zaradi užitka se menda ne bomo sporekli.»

»Mati,« se je začudil Janez, ki ni mogel tako hitro doumeti vsega, kar se je začelo kopiciti nadenj.

»Je že prav, že! Saj vem, da si dober otrok. Jedla bom pri vama, kot mi bosta pa že dala, kaj? In kadar se mi iztečejo ure, bosta opravila za menoj, kakor se spodobi za krščanskim človekom, no?«

Janeza je pogrelo v oči, vendar ni premišljeval, ampak je storil po materinih besedah. Tudi Burnica je oblekla najlepšo obleko, tisto, ki jo je imela pred desetimi leti, ko je šla za moževim pogrebom.

»Šment«, so stikali ljudje glave, »danes bo pa nekaj. Burnica gre, z Janezom.«

»Snubit?«

»Ni treba reči dvakrat!«

Mati in sin nista govorila vso pot. Ko sta zavila pri Robačnikovih na dvorišče, je stal tam koleselj in Janeza je presunilo.

»No vidiš, sva pa tukaj,« je dejala Burnica.

Na pragu ju je pozdravila Robačnica:

»No, vas enkrat videti pod našo streho, mati, to me pa res veseli.«

»I, no, tak lep dan,« je menila Burnica in je pogledala po Janezu. Robačnica je vabila:

»Pa ti, Janez, ti šele! Odkar sem pri tej hiši gospodinja, še nisi prestopil praga.«

»Menda res,« je odvrnil Janez v zadregi in je gledal v tla.

»Bosta stopila malo noter, ali ne?« je ponudila Robačnica gostoljubnost.

»No, pa dajva,« je menila Burnica proti sinu.

Robačnica ju je spremila v »hišo«, kjer je že bila zbrana vesela družba. Dva kmeta in mlad, zastaven fant, ki ga Janez ni poznal, pa Robačnik in Rezika so sedeli za mizo. Vino, svinjina in polni krožniki potis so pričali, da so dobre volje in govore prijateljsko med seboj.

Burnica je premerila družbo in se je s sovražnim pogledom zasadila v gospodinjo. Videla je, da je opehar-

jena in da je Robačnica lagala takrat, ko ji je obljubila Reziko za Janeza.

»No, sva pa prišla kot nalašč,« si je opomogla in je pristavila važno:

»Sem slišala, da imate pri Vas eno junico na prodaj, in še menda dobre pasme je. Ali bi jo prodali?« se je okrenila naravnost proti gospodarju.

»Joj, mati, nikar no! Kam se vam pa tako mudi? Saj ne gori voda,« je dražil Robačnik in vsa družba je bila nekako v zadregi. »Boste vendar malo sedli.«

»O, še nisem tako na koncu, da se ne bi mogla pomeniti stoje,« je odbila Burnica ponudbo.

Janezu je odleglo in na vso moč se je čudil materini iznajdljivosti in odločnosti.

»Boš pa vsaj ti en požirek,« je ponudil gospodar Janezu, ki se mu je skoro zasmilil.

Burnikov je pil.

»No, bo kaj z junico?«

Robačnica, ki je stala ves čas med vrati in se je poredno smehljala, je stopila zdaj k Burnici in ji je rekla precej glasno:

»Če bi bili preje prišli, mati, že, seve. Zdaj smo jo pa ravno obljubili Reziki v balo.«

Starka je ostala mirna.

»Potem pa že ni nič. I, no, pa brez zamere. Dobro srečo vam želim vsem skupaj.«

Nato se je obrnila proti vratom in Janez je šel nehote za njo. Nihče ni zinil besede, samo Robačnica ju je spremila do vrat in se je zunaj poslovila s pikrim smehljajem.

»Saj prijatelji ostanemo vseeno, mati, ali ne?«

»O, zakaj ne?« je branila starka.

»Pa zbogom, Janez!«

Janez ji je pogledal v oči in ji je segel v roko. Koliko let že ne tako!

»Zbogom, Reza!«

Gospodinja je s silo požirala solze, Janez pa je škripal z zobmi, ko je sklonjen stopil za materjo.

Ivan Albreht:

Doma

Čez in čez je prepregla slana oropano polje in mrzel veter se je plazil nad njim proti gozdu in se je gubil med drevesi. Na nebu so mežikale zvezde in mesec je začuden strmел v to puščobo. Tam daleč od neke se je oglasil zvon in trepetaje so se razlili glasovi v noč, potrkali so na srca in so zamrli.

ničesar, če ne greš po gerenta v kako gostilno. — Vprašamo naše okrajno glavarstvo, ali smemo upati na boljše razmere v naši občini in če bo že kmalu konec samovoljnega klerikalnega početja.

Črnomelj. Dan 23. aprila se bliža in tega dne se bo na Suhem bajerju odprl grob, ki že polnih 6 let-tuli in kliče na osveto. Cela Belokrajina se mrzlično pripravlja, da na dostojen način sprejme na kolodvoru kosti narodnega mučenika Ivana Kromarja. — Čast in hvala našemu narodu širne domovine, ki je pomagal ublažiti bedo nesrečne Kromarjeve družine. Z mirno zavestjo moremo reči, da bi bil letos konec njihovega neizmernega stradanja, da niso plemeniti ljudje dobrega srca pravočasno priskočili z denarnimi prispevki na pomoč in borna bajta v Stari gori nad Semičem, zametana danes z debelim snegom, bi popolnoma opustela. Pač ni šala! Nenavadna in huda letošnja zima, a v bajti ne živine, ne moke, ne krompirja, ne masti — a niti ne kruha, niti tople obleke. Zadnje korenje je revna mati že meseca novembra delila z otroci. Vsem dobrosrčnim darovalcem, ki so pomagali blažiti bedo družine narodnega mučenika Kromarja, se društvo «Sokol» v Črnomlju v imenu nje najtopleje zahvaljuje in prosi za nadaljne prispevke. Zdravo! Sokol v Črnomlju.

Trbovlje. Duhovniki starih Rimljanov so svoja lažniva prerokovanja opirali na opazovanje naravnih prikazni. Naš «gospod» tudi «niso» popolnoma zanesljivi, ker «jim» prihajajo na jezik besede: «Še osem papežev bo, potem pride sodni dan!» Naš duhovnik se torej ravno tako poslužuje laži kakor starorimski duhovniki. Ljudje, kar ni popolnoma udarjenih na glavi, mu verjamejo ravno toliko kakor «Domoljubu», ki tako lepo piše o čudežih in medvedih v Svinškovi hosti. Da mož ne govori resnice, to ve že vsak otrok, toda do sedaj je bilo to samo smešno in zabavno, zdaj pa prehaja stvar že v hudobnost. On obrekuje v «Domoljubu» svoje politične nasprotnike na tak način kakor obirajo farovške kuharice druge ženske. Zagotavljamo ga pa, da se bo zato bridko kesal in delal neprostoovoljno hudo pokoro. Tudi prst božji že tiplje okoli njega, kar opišemo prihodnjic. Do tedaj pa «mir s teboj!»

«V čast svetemu Florjanu, da bi nas varoval časnega in večnega ognja na duši in na telesu,» je začel moliti Preskar, ko je začel zvonjenje. Z njim je molila trojica otrok in žena. Sedeli so za pečko, upali vsi in resni.

«Še za srečno, lahko mirno noč, na duši in na telesu,» je dostavil gospodar koncu molitve in vsi so zavzdihali. Žena se je nehote ozrla v možev obraz in ko je zagledala čelo vse razorano in lice brazdato, jo je zaskelilo v očeh in dve solzi sta zapolzeli po licih.

«Še včeraj je bil kakor nagelj,» je pomislila žalostno, ko je bila molitev pri kraju. Misli je sledil vzdih in vzdih solza. Mož ni opazil tega in tudi starejša dva otroka ne, samo najmlajši je videl orošeno oko materino. In v trenutku so se mu zalile oči s solzami in ustnice so se mu začele tresti.

«Oče, mati jokajo.»

Mož se je vzdramil in se je ozrl po ženi. Njuna pogleda sta se srečala in njuna bolest, a besede ni rekel nihče. On je skril obraz v dlani, ona si je s predpasnikom obrisala oči in vsi so molčali.

Mali je gledal začudeno. Ničesar ni razumel, vendarle ga je obhajal strah in nič več ni rekel in nič več ni jokal. Oči so zrle v brlečo petrolejko in nekaj izmučenega je bilo v tistih mladih očeh.

Vede. Malokdaj pridemo v Trbovlje poslušat Kljukca, toda njegove burke in prismodije prihajajo tudi do naših ušes. Zdaj čujemo, da so iz njegovega najožjega kroga vzeli nekega čuka v Laško, ker zna predobro «grško». Kje se je naučil? In še eden njegovih zvestih zna «grško» in je tudi iz Sodome doma. Sicer je res, da taki najraje «ofrajo» v pobožne namene, ker potem mislijo, da so jim vse svinjarije dovoljene. Dostojni ljudje pa jih ne izbirajo za svoje trabante. Kljukčev sosed je tudi poslal svojo kuharico za 14 dni v «toplice». O čukih, Sodomi, devičarcal, toplicah in drugih zanimivostih v prihodnje.

Sv. Katarina. Iz ruskega ujetništva so se vrnili vsi, tudi taki, o katerih so vsi mislili, da ne živijo več, razen edinega Kurent Simona, o katerem pa je lani pisal nek vrnivši se Nemec njegovi ženi, da je zdrav in se skoro vrne. Nemara ga boljševiki ne izpušče iz svoje armade, ker je še mlad in krepak. Njegova žena z dvema majhnima otrokoma silno žaluje za njim in pristrčno prosi vsakega, ki je bil na Ruskem ujet in ve morebiti karkoli o Kurent Simonu, bivšemu

prostaku domobranskega polka številka 27, njegov zadnji naslov: Selo Spirino, Verh Alensk, Tomskaja gubernija, Barnaulskij Ujezd, Sibirija, — naj blagovoli sporočiti vse, kar ve o njem proti povračilu stroškov in vedni hvaležnosti na naslov: Frančiška Kurent, Sv. Katarina, p. Trbovlje 2.

Dobova pri Brežicah. Pri nas je bil nedavno ponoči iz gostilne proti domu v Mihalovec se vračajoči posestnik Ivan Jurkas od neznane napadalec z nožem zahrbtno napaden. Bil je nevarno ranjen, vendar se mu je posrečilo rešiti se z begom. Na begu je padel v neko grapo, kjer je obležal do prihodnjega dne, ko ga je slučajno našla Frančiška Vučajnik, ki je slišala njegov klic na pomoč. Jurkas ima prebodena pljuča ter razne druge poškodbe. Zdravi se v brežiški bolnici. Pogreša 4000 kron. Vključ vsehstranskim poizvedbam se storilcu še ni prišlo na sled. Skoraj ob istem času kakor Jurkas je bil v bližini napaden tudi nek Urek iz Obrežja. Posrečilo se mu je uteči napadalcu. V tukajšnjih krajih so ljudje sploh zelo posuroveli in ni varno hoditi ponoči okoli.

Kmetijski glasnik

KAJ DOŽENEMO S TUJIMI BIKI?

Pri nas se polaga na vpeljavo bikov tujih pasem preveč važnosti. Mnogi so še zmeraj mnenja, da se dajo izdatni vspehi pri živinoreji doseči le s pomočjo takih bikov. To je le deloma res, kajti povdarjati moramo, da se dajo ugodni vspehi s takimi plemenjaki doseči le ob **zadostnih pogojih**. Drugače pa ne. Če manjka teh pogojev, se hitro izgube vse tiste lastnosti tujih pasem, ki smo jih hoteli vcepiti naši živini. Biki tujih pasem imajo različne lastnosti, ki jih z ozirom na naše razmere ločimo v **dobre in v slabe**.

Dobre lastnosti, ki jih želimo našim živalim vcepiti so: **dobra mlečnost, zgodnji razvoj, ugodne telesne oblike**. Slabe lastnosti, ki se pokažejo v manj ugodnih razmerah, pa so: **razvajenost, občutljivost in mehkužnost**. Vse te lastnosti se vcepijo našim živalim v **zasnovi ali v kali**, in pridejo do razvoja le v tem slučaju, ako imajo naše živali tudi potrebne pogoje za razvoj teh lastnosti. — Kaj pa sledi iz tega? Iz tega sledi, da vspehi s tujimi biki nikakor niso ta-

ko zajamčeni, kakor si to radi predstavljamo! Mogoče, da se razen barve in nekoliko telesnih oblik nič drugega ne prime zaroda in da se v drugem ali tretjem zarodu še to izgubi. Zgodi se, da se večja mlečnost in zgodnejši razvoj nočeta pokazati, iz naravnega vzroka, ker manjka za razvoj teh lastnosti potrebnih pogojev, namreč tiste skrbne in smotrene izreje, tiste tečne krme in sočne paše itd. itd., ki jo je imela ta tuja pasma doma. Živali sicer rade žro, da niso lačne, toda pravega užitka pa le neče biti. Zgodi se tedaj, da razen barve in lepše postave ne pride nobena tistih lastnosti do razvoja, ki bi zboljšale užitek pri živini in ki jih želimo vcepiti.

Zgodi se pa lahko, da se pokažejo pri zarodu tiste **slabe** lastnosti, ki jih ne maramo in ki so za naše živali škodljive. Zgodi se, da s tujo krvjo zanesemo v naše kraje večjo občutljivost in mehkužnost, kar je najbolj naravna posledica takega vpeljavanja. Če pridejo plemenske živali iz najugodnejših razmer v slabše razmere, ne moremo pričakovati, da bi

se razvijale v dobro smer ampak nasprotno. In tako se dejansko tudi godi! Mi vpeljujemo bike, ki nam mairsikje ne prinese nič drugega seboj kakor barvo in nekaj telesnih oblik. Zarod se za nekaj časa prebarva in popravi tudi v telesnih oblikah, v obče se pa zopet rad sprevrže. V našo škodo pa mu ostane najraje tista občutljivost in mehkužnost, ki nas najtežje zadene. Vtrjenost in zdravje, to je pri živini prvi pogoj! Če ni zdravlja in dobrega počutka, tudi dobrega užitka ne more biti. Zato pa treba, da smo previdni z vpeljavanjem tujih pasem in da se raje obračamo k vzreji domačih bikov.

KAKO JE Odstavljati TELETA?

Pri odstavljanju sesnih telet razločujemo tri dobe in sicer 1.) dobo polnega sesanja, 2.) dobo odstavljanja, in 3.) dobo po odstavitvi. Teleta, ki sesajo, je vobče težje odstavljati kakor teleta, ki jih napajamo. Da imajo Švicarji tako lepe vspehe pri odstavljanju telet, to je pripisati po eni strani tamkajšnjemu napajanju telet, ki traja do pol leta in dlje, po drugi strani pa počasnemu in previdnemu prehajanju od mleka na suho krmo. Pri nas je položaj drugačen. Vendar je treba tudi pri nas posnemati Švicarje saj v tem pogledu, da teleta bolj polagoma odstavljamo in da jim dajemo po dlje časa mlečno pijačo. Tudi pri nas moremo priti tako daleč, da nam teleta ne bodo stradala in sluhšala, kakor se to dandanes godi. Pred 8. tednom jih ne smemo ločiti od krave, saj do 12. tedna jim je dajati mlečno pijačo in do 24. tedna pa močno krmo. V posameznih dobah se je pa ravnati po sledečih vodilih: 1.) V dobi polnega sesanja naj se napijejo teleta do sitega pod kravo. To naj traja najmanj 6 tednov. V tem času naj se privadijo uživanju fine otave in finega, dobrega sena. Potrebno je, da jih v tem času naučimo tudi že piti in sicer najprej na roki. V 6. tednu so taka teleta do 70 kg teška in potrebujejo povprek 8 l mleka na dan. Junčke, ki jih želimo imeti za plemo, pustimo tudi dlje časa pri polnem vimenu. 2.) **Doba odstavljanja** traja pri sesnih teletih povprek dva tedna, kar je dlje težko vzdržati zaradi krave in teleta. V teku 14 dni naj se toraj izvrši popolna ločitev teleta od krave in sicer na ta način, da se da v 7. tednu teletu najprej iz 3 litrov potem iz 2 seskov piti. V 8. tednu pa le še iz dveh oziroma

«Francelj, Micka, pojdiva spat,» je dejal oče čez dolgo časa, «jutri gremo v gozd.»

Brat je pogledal sestro in je šel. Na pragu je postal ter se je ozrl. Nekaj je hotel reči, toda v tistem trenutku se je spomnil, da ne bi bilo prav. Nekoliko časa je stal, potem je počasi dejal:

«Lahko noč!»

«Lahko noč,» so se odzvali oče, mati in sestra, vsi žalostno in zategnjeno. Francelj je šel proti staji in ko je že ležal v senu, je pomislil:

«Kaj bi hodili v gozd, ko ni več naš!» In v tej misli je zaspal.

Micka je vzela malega Anžeta in je odšla z njim v čumnato.

«Kako bi, Micka,» je rekel Preskar, ko sta bila z ženo sama. «Tako ne moremo več, ko je že tako dolga. Če še tako delamo, si ne opomoremo —»

Tu je obmolnil. Težko se mu je zdelo izreči tisto besedo, ki je bila že sama na sebi greh. Oče je živel tu, očetov oče in bogve še koliko rodov! «Jaz pravim,» je začel po dolgem premoru, «najboljše bo, —»

Zopet ni mogel izgovoriti. Žena je zaihtela. In videl in čutil je njene solze, v dušo so mu padale in so ga žgale.

«Saj vidiš, drugače ne gre, prodati bo treba.»

Kakor ubijalec je pogledal ženo, ki se je nehote odmaknila od njega. Čisto v dve gubi je zlezla in zdelo se mu je, da se je v trenutku postarala za deset let.

«Če bi jo danes zasnubil, bi se mi ne bilo treba pretepati s fanti,» ga je obšlo smešno in trpko obenem.

Tedaj se je oglašila žena:

«Pa kaj potlej?»

Mož je pomislil.

«V Ameriko! Ti, jaz, otroci. Zashči se tam, pravijo.»

«V Ameriko,» je ponovila žena in njen glas je bil votel in tresoč.

«Francelj ima že šestnajst let, bo lahko delal. Za Micko se bo tudi že kaj našlo. Stirinajst let — skoro dekla.»

Oba sta premišljevala in oboma je bilo težko.

«Ali, Janez, čez morje in tako daleč!»

«Daleč,» je odgovoril mož in ženi se je zdelo, da čuje odmev lastnega glasu.

«Bi pa šli kam bliže.»

Za trenotek je bila žena pomirjena. Nešteto upov je vstajalo v duši, razpaljen od žalosti in trpljenja, in vsi so se vračali domov. Samo nekaj jo je še skrbelo.

«Pa zdaj od doma, na zimo?»

Mož se je zdrzil:

«Skušajmo še kako preživeti do pomladi.»

Tako je bilo sklenjeno. V ženi se je oglašila nada:

«Morda še prodati ne bo treba, mogoče damo samo v najem. —»

Začela je moliti in tople in prisrčne so bile njene prošnje. Niti besede niso zašepetala usta, da ne bi sree vedelo zanjo. Dolgo, dolgo je drhtela tako in polagoma se ji je naselila tolažba v srce. Obšla jo je trudnost in oči so se zatisnile, da sama ni vedela, kdaj.

Naukrat se je oglašil mož:

«Ti, ali že spiš?»

Žena se je zdrznila.

«Ne. Kaj pa je?»

«Ti, Micka, kaj pa če ne bo dovolj denarja za pot? Pet nas je, to stane.» Žena se je prestrašila. Nova bol se je zarežala v srce, nič manjša od prejšnje. Venomer se je režalo vprašanje:

«Kaj pa, če ne bo za pot?»

Dolgo sta razmišljala oba, nazadnje pa se je osrčel mož:

«Ali pa še skušimo kako doma,»

V ženi je zarajala radost.

«Doma,» je zapelo v njej, «doma, doma.»

V prešerni sreči je objela moža...

**Ne pozabite na brate onstran mej!
Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!**

iz 1 seska. Z ene strani se kravo pomolže, z druge strani pa daje teletu sesati na odločenih mu seskih. V 7. tednu dobiva le še po 6 l mleka, v 8. tednu pa le še po 3 l mleka in manj. Mleko, ki ga na ta način odtegujemo, moramo nadomestiti z močno krmo in mlečno pijačo. V naših razmerah se priporoča za močno krmo pokladanje zdrobljenega ovsa in pšeničnih otrobov. Če računamo, da je tele z 8 tedni težko do 80 kg, potem mu moramo pokladati povprek n. pr. $\frac{1}{4}$ kg ovsa in $\frac{1}{4}$ kg otrobov poleg najfinejšega sena oziroma otave, ki naj jo poljubno sprejema. Izvrstno učinkuje lanena moka v tej dobi. 3. V dobi po odstavitvi moremo teletu še naprej pomagati z mlečno pijačo (mlekom) in močno krmo. Z mlečno pijačo naj se pomaga saj do 12. tedna, z močno krmo pa do 24. tedna, to je do pol leta. Kakor bolj ponehujemo s pokladanjem mleka, tako moremo pa povečati odmerke močne krme, kajti rastoča žival potrebuje čim dalje več tečnega živeža. Z 8. tednom naj se daje n. pr. po $\frac{1}{2}$ kg ovsa in $\frac{1}{4}$ kg otrobov, z 10. tednom $\frac{3}{4}$ kg ovsa in $\frac{1}{4}$ kg otrobov, z 12. tednom, ko je žival do 100 kg težka, dajemo $\frac{3}{4}$ kg ovsa in $\frac{1}{2}$ kg otrobov itd.; tedaj zmeraj več. V 20. tednu s težo 160 kg naj dobi 1 kg ovsa in $\frac{1}{2}$ kg otrobov, na kar je polagoma do 24. tedna prenehati tudi z močnimi krmili in preiti k navadni suhi krmi.

GNOJNIČNA JAMA.

Največjo važnost moramo po naših krajih polagati na pridelovanje gnoj. Vse kar je količkaj porabnega za gnojenje, se mora obračati v gnoj. Nič se ne sme zgubiti! Le na ta način bo mogoče tudi pri nas izboljšati rodovitnost zemlje in z njo vred tudi rodovitnost pridelkov. Le pomislimo, koliko več bi se dalo pridelati, če bi našo gnojnico povsod skrbno nabirali! Koliko dragocenih redilnih snovi gre danes na ta način v zgubo, ker se za gnojnico premalo brigamo! Že v eni vasi znaša izguba na tisoče. Koliko pa v celem okraju in po vsi deželi? Ogromna je ta škoda! In kdo se zmeni za njo? Strašno smo v tem pogledu zaslepljeni! Tam kjer se nam takorekoč zastoj ponuja prilika, da zgrabimo za denar, se za to niti ne zmenimo!

Po naši živinorejski in travorodni deželi bi morali imeti povsod gnojnične jame. Prvič že zaradi tega, ker redimo tolko živine, ene in druge, da se izplača napravljati gnojnične jame, drugič pa za to, ker bi nam ravno gnojnica najlažje pripomogla do večjih in boljših pridelkov na kmeti, ki jo v naših razmerah najtežje pogrešamo.

Če bi se naši gospodarji količkaj zavedali svojega poklica, bi morali imeti povsod gnojnične jame. Če izdajamo danes težke denarje za umetna gnojila — ki so nam danes tudi zelo potrebna — potem bi morali gledati pred vsem, da se okoristimo s takimi gnojili, ki se nam doma zastoj ponujajo, ki so najnaravnejša in najcenejša!

Lotimo se zaradi tega gnojničnih jam in nabirajmo vso gnojnico, ki se izteka iz hlevov, izpod svinjakov in iz gnojišč! Vsako gnojišče imej gnojnično jamo. Kmalu se prepričamo, kako dobro smo naložili denar, ki ga izdamo za gnojnično jamo. Švicarski kmetje imajo povsod gnojnične jame, ne samo po ondotnih travnatih krajih, ampak tudi po poljedelskih in žitorodnih kmetijah. Povsod brez izjeme nahajamo vzorno oskrbovana gnojišča in povsod gnojnične jame. Po travnatih krajih imajo tako velike gnojnične jame, da zavzemajo ves prostor pod gnojiščem ali pa tu-

di pod hlevom, tako da izgledajo kakor velike obočane kleti. Po teh krajih je gnojnica glavno gnojilo, ki se razvaža večkrat na leto po ondotnih travnikih. Od tod tudi tiste bogate košnje in tista tečna krma. Koliko več krme bi se dalo s pomočjo gnojnice tudi pri nas pridelati! Prav v gnojnici in v gnojnični jami moramo zazreti tisto sredstvo, ki bi nam najlažje pomagalo do boljše bodočnosti. S pomočjo gnojnice bi lahko pridelali dosti več krme in dosti boljšo krmo! Lotimo se tedaj gnojničnih jam in nabirajmo gnojnico! Že bližnja prihodnost nas bo učila, da smo s tem ustvarili najbolj važen pogoj za uspešen napredek našega gospodarstva.

SAMA DETELJA ALI DETELJA S TRAVO?

Kaj je za naše razmere bolje? Ali da pridelujemo deteljo samo za se, kakor smo do sedaj vajeni, ali da sejemo med deteljo tudi travo? V mislih imam seveda našo navadno domačo deteljo (kranjsko ali štajersko deteljo), ki jo imamo v kolobarju po eno leto, ker nam drugo leto že v prvi košnji navadno odpove. Če sejemo deteljo s travo, nam vzdrži po dve leti v kolobarju, ker pomaga trava k izdatnejši košnji v drugem letu. Merodajno za vprašanje, katera setev se danes bolj priporoča, so poleg naravnih pogojev pred vsem naše gospodarske razmere.

Kjer nam domača detelja dobro vspeva in daje bogate košnje, in kjer jo navadno sušimo in rabimo najraje za konjsko krmo, tam je čista setev detelje bolj na mestu. Pri čisti setvi imamo tudi to dobro, da jo lahko pridelujemo tudi za seme, kar se v naših razmerah zelo priporoča. Pri čisti setvi je tudi to veliko vredno, da nam sama detelja zapušča za prihodnji sadež veliko boljše zemljo kakor pa mešanica s travo, zlasti če smo jo dve leti kosili. Vse to so prednosti, ki govore za to, da se detelja tudi še naprej prideluje sama za se.

Imamo pa tudi razmere, kjer nam lahko daje mešanica detelje s travo večje dohodke. To so kraji, kjer sama detelja ne vspeva tako ugodno in ne daje tako bogatih košenj, kakor jih daje mešanica s travo, in pa kraji, kjer nam kaže pokladati zeleno košnjo detelje. V tem slučaju imamo od mešanice bogatejšo košnjo in bolj prikladno krmo. Taka mešanica zdrži tudi dlje, namreč dve leti, če nam tudi v drugem letu ne daje več tako lepih košenj kakor prvo leto.

Z ozirom na vse to se bo lahko odločiti, ali naj sejemo deteljo samo za se ali pa v mešanici s travo.

Če hočemo sejati deteljo s travo, potem se v naših razmerah najbolj priporoča laška ljulika, ki se po vsi svoji rasti dobro ujema z domačo deteljo. V tem slučaju vzamemo $\frac{1}{3}$ deteljnega semena in $\frac{1}{3}$ travnega semena. Za 1 ha je treba tedaj 15 kg domače detelje in 10 kg laške ljulike, ali za vsak mernik posetve $1\frac{1}{2}$ kg detelje in 1 kg laške ljulike. Seme je pomešati z drobnno zemljo, da se lažje seje in bolj enakomerno razdeli. Zavleči ga je čisto plitvo, na ta način, da vpletemo v brano trnjevih vej, ki delajo kakor vlača in zagrnjajo seme prav plitvo.

USMILITE SE SADNEGA DREVJA!

Naša dežela je na splošno prav ugodna za sadjarstvo. Lahko bi pri nas pridelali še dosti več sadja in lepšega sadja, ako bi se malo bolj zanimali za to važno gospodarsko vejico. Škoda, da se po mnogih krajih tako malo brigamo za napredek te panoge! To še nikakor ne zado- stuje, če kupimo sem pa tam par

sadnih dreves in jih potaknemo na kakem slučajno praznem prostoru. Treba je, da se tudi za odraslo drevje brigamo in da mu pomagamo do potrebne rasti in rodovitnosti.

Po raznih naših krajih se za sadno drevje nič, pa prav nič ne stori, razen kadar ga je treba obrati. Pa še takrat ga tako oklestimo, da delamo škodo drevju in sadju. Ni bolj žalostne slike po naših krajih, kakor so tako zanemarjeni sadni vrtovi, zlasti če jih gledamo sedaj, dokler nam ne ozelene. Gosto, samo sebi prepuščeno drevje s polomljenimi, suhimi vejami, poraščenimi z mahovi in lišaji, to je verna slika premnogih naših sadovnjakov! Vprašam, kako naj drevje v tako zapuščenem stanju vspeva in redno rodi?

Usmilimo se vendar tudi sadnega drevja in dajmo mu, kar potrebuje, da nam lahko rodi! Saj potrebuje tudi sadno drevje obdelovanja, gnojenja in sploh strežbe in oskrbovanja, kakor vsa druga rastlinska bitja. Sadno drevje potrebuje svoji rasti primerne prostora, potrebuje solnce in zraku in rodovitne zemlje, da nam lahko rodi. Le pomislimo, koliko redilnih snovi potrebuje tako drevje, kadar nam dobro obrodi! Koliko jih odvzame zemlji v takih letih! Ni prav nič čudnega, če pridemo vsakih sedem let po enkrat do dobre letine in da nam navadno že cvetje rado odpade. Če ga prepuščamo naravni rodovitnosti zemlje, ne more biti drugače, ker potrebuje zemlja več let, da se po dobri letini zopet opomore. Vse drugače bi se lahko vrstile ugodne letine, ako bi sadnemu drevju privoščili potrebnega gnojenja in mu sploh skrbeli za primerno uspevanje. Ni res, da je vse le od »sadne letne« odvisno, kakor to naši gospodarji žal še zmeraj mislijo.

Sedaj je zopet čas, da se zganemo in storimo kaj za sadno drevje. Dajmo ga očistiti in iztrebiti! Dajmo mu, kar potrebuje, da bo lahko rastle in rodilo, da bo imelo dosti zraka in živeža in da ne bo s svojimi vejami in divjimi poganjki rastle v taki gošči, v taki senci in vlagi, kakor mora po naših vrtovih. Dajmo ga očistiti od suhih, pregostih vej, od lišaja in mahov! Pregosto stoječe, slabotno, v rasti zatrto in zadušeno drevje naj se pa iztrebi! Tako drevje se med seboj zajeda in zatira v rasti in rodovitnosti! Sedaj je čas, da pregledamo naše nasade in jih spravimo v red. Najprej naj se ti pošteno obdelajo, še le potem naj se misli na nove nasade. Če vržemo pregosto, malovredno drevje ven, ne smemo takih jam na novo zasajati, ker bi s tem prišli iz dežja pod kap. Skrbimo tudi za potrebno gnojenje, za katero je sadno drevje ravno tako hvaležno kakor vse druge rastline. Ne pustimo drevja stradati! Po sadnih vrtovih ga tudi trava zajeda, če mu nič ne gnojimo. Usmilimo se tedaj drevja in ne pričakujmo vsega le od sadnih letin!

DOBER PETELIN.

Pri naši kurjareji je potrebno, da obračamo zanaprej večjo pozornost plemenskim živalim, zlasti petelinom, ker prenašajo petelini svoje dobre in slabe lastnosti na večje število potomstva kakor kokoši. Slabi petelini nam lahko pokvarijo vspehe dobrih kokošij. Zato je važno, da smo tudi pri petelinih izbirčni in da jih za rejo skrbno odbiramo.

Na kar je pri petelinih pred vsem gledati, je to, da niso v bližnjem krvnem sorodstvu s kurami. Na to bi morale naše gospodine bolj paziti, ker nam s takimi petelini, ki jih vzrejamo zmeraj le doma, lahko marsikaj spodleti, kar bi sicer dobrega dosegli. Ako se naše kokoši vse eno tako trdne, kakor so vzlic plemenjenju v

sorodstvu, pripisati moramo zgolj tej okolščini, da se naše kokoši preživljajo tako naravno, zunaj na prostem. V nasprotnem slučaju bi se že davno pokazale vse slabe posledice plemenjenja v sorodstvu. Petelini naj se tedaj menjavajo in naj se dobe iz kakga dobrega gnezda od zunaj.

V tem slučaju je na vsak način gledati, da je tudi pripravnega plemena, da se po vsej svoji vnanosti in po svojih lastnostih za užitek prilega našim kokošim. Ni treba, da je tujega plemena. Nasprotno! Najbolj zanesljivo si pomagamo s petelinom domače podeželne pasme, ali biti mora kakor rečeno iz dobrega gnezda in dobre krvi. Izmed tujih pasem se pri nas dobro sponašajo po dosedanjih izkušnjah grahaste plimetke, izmed izboljšanih domačih pasem pa štajerske sulmtalke z rdečimi petlini. Ena ko druga pasma je trdna in dobra za jajca, za meso in za piščance. Take pasme z vsestransko porabnostjo se priporočajo najbolj za naše razmere.

Slednjič je gledati pri petelinu tudi na njegovo vnanost t. j. na njegove telesne oblike. Petelin bodi pravilnega života, ponosne postave, živalne in iskrene narave. Prsa naj so široka, ves život raje nižji in globok kakor visok in droban. Glava naj bo krepka, ravno tako vrat. Noge naj so ravne in vstrične z dobro razvitimi prsti in s pravilno hojo. Dolgopete in slabotne živali niso za plemo. Sploh naj odgovarja ves stas petelina dotičnemu plemenu.

Pri nas je navada, da se rabijo samo mladi petelini za plemo, od enega leta do drugega. To ni prav in se ne da zagovarjati! Tudi petelin se razvija do popolnosti šele v drugem letu starosti, in je škoda, če se dobri petelini odstranijo v času, ko bi bili lahko najboljši plemenjaki. Greši se pri nas pa tudi v tem oziru, da se prideli prevelikemu številu kokoši samo po en petelin. Za 20 do 30 kokoši je treba že dveh petelinov, enega mladega in enega starejšega.

Gospodarstvo

— Množina bankovcev v prometu.
V naši državi je bilo po izkazu Narodne banke SHS. dne 22. februarja v prometu 4 milijarde 630 milijonov 48 tisoč 570 dinarjev.

— Žitne cene so v zadnjem času po Hrvatskem silno narastle. Dne 1. t. m. so bile v Novem Sadu v Vojvodini sledeče cene za 100 kg: pšenica 1950 do 1980 K, oves 1260 do 1280 K, koruza 1400 do 1440 K, moka št. 0 po 25 do 25 in pol krone za 1 kg, moka št. 2 po 24 do 24 in pol krone, krušna moka po 22 do 25 in pol krone. Otrobi (100 kg) so stali 1000 do 1020 K. Cene so torej zrastle že v neizmernost in brezdvomno ne bodo dolgo ostale na tej višini. Nova uredba prodaje valut in deviz ter prepoved uvoza luksuznega blaga bosta uplivali na zboljšanje naše valute. Čim pa se valuta popravi, bodo padle cene. Cene pa bodo padle tudi vsled tega, ker kaže v Vojvodini in po Hrvatskem dobra letina.

— Izvoz naše živine v Češkoslovaško. Češkoslovaški konzulat v Zagrebu je obvestil zagrebško trgovinsko in obrtniško zbornico, da želi Zveza češkoslovaških mesarjev in klobasičarjev o priliki ankete pri zagrebškem velesejmu razpravljati z jugoslovanskimi izvozniki živine.

— Zagrebški tedenski sejem dne 1. t. m. Promet je bil živahen. Pripeljali so precejšnjo množino pitanih sremskih svinj, vsled česar so padle cene od 64 na 60 do 62 K. Nekaj se je nakupovalo tudi za Italijo. Cene goveji živini so bile čvrste, ker kmetje tik pred pomladjo ne pro-

dajajo radi živine. Cene (za kg žive teže): voli prvovrstni 36 do 40 K, drugovrstni 23 do 30 K, boljše krove 20.50 do 26 K, slabe za klobase 12 do 13 K, mlada živina 21.50 do 25 K, teleta 26 do 30 K, pitane svinje prvovrstne 60 do 62 K, drugovrstne 56 do 58 K, mršave 50 do 52 K; seno (za 100 kg) 800 do 1000 kron, slama 500 do 600 kron.

— **Cene vinu.** V Hercegovini stane slabše vino 22 do 25 K l liter, boljše pa 26 do 28 K. V Dalmaciji stane vino 1300 do 1400 K hektoliter po odstotku, v Vršču je 90-odstotno vino po 13 K, 100odstotno po 14 do 16 K za liter.

— **Vinoreja v naši državi.** Po najnovejši statistiki ima Jugoslavija 1197.926 ha vinogradov, ki dajejo povprečno na leto 2.862.000 hl vina, kar predstavlja vrednost nad eno milijardo dinarjev. Po referatih vinogradniških strokovnjakov na kongresu v Bukovu ima: Srbija 32 tisoč 230 ha vinogradov (356.000 hl vina), Hrvatska in Slavonija 49.537 ha vinogradov (850.000 hl vina), Vojvodina 37.676 ha vinogradov (665 tisoč hektolitrov vina) Slovenija 33.000 ha vinogradov (450.000 hl vina), Bosna-Hercegovina 6285 ha vinogradov (35.000 hl vina), Dalmacija 39.000 ha vinogradov (500.000 hl vina). Vsega skupaj torej 197.926 ha vinogradov z okoli 2.862.000 hl vina.

— **Sajenje tobaka v Sloveniji.** Uprava državnih monopolov je za leto 1922. odobrila sajenje tobaka v Sloveniji v okrajnih glavarstvih Celije, Maribor, Ptuj, Dolnja Lendava in Murska Sobota. Odkupne cene so nasproti lanskim povišane za povprečno 50 odstotkov. Zupanstva v navedenih okrajnih glavarstvih bodo sprejemala prijave za gojenje tobaka do dne 31. marca.

— **Izvoz valut zabranjen.** Finančni minister je rešil, da se zabrani izvoz vseh valut iz naše države.

— **Prepoved uvoza luksuznega blaga.** Da se ne bo uvažalo v našo državo nepotrebno blago, je ministrski svet sklenil prepovedati uvoz celo vrsto blaga, ki ga z lahkoto pregrešamo. Med drugim je prepovedano uvažati razno južno sadje, umetno cvetje in vence, alkoholne in druge pijače, slaščice vseh vrst, čipke, svilo, nakite, otroške igrače (razun žoge), obleke, perilo itd. Prepoved je stopila v veljavo 3. t. m. Dopusčal se bo samo uvoz prepovedane- ga blaga, ki je bilo naročeno pred 31. t. m., ako se to dokaže s avtentičnimi dokumenti (pogodbe, fakture itd.). Take dokaze je treba predložiti generalni direkciji carin tekom 300 dni po službeni objavi prepovedi. Uvoz tega blaga se ima potem tekom 60 dni po objavi izvršiti.

— **Petdinarske bankovce sprejemajo** še podružnice Narodne banke SHS. do 20. julija, a centrala v Beogradu jih bo sprejemala še do 20. novembra.

— **Vprašanje jadranske železnice.** Neka angleško-ameriška družba se je ponudila naši državi, da posodi za gradnjo jadranske železnice 200 milijonov dolarjev. Obenem bi se s tem denarjem popravila tudi naša pristanišča v Jadranskem morju.

ZCOPETNO PODRAŽENJE TOBAKA.

Monopolska uprava je iznenadila naše kadilce in kadilke z novim neprijetnim presenečenjem. Kar čez noč je z današnjim dnevom podražila ves tobak in vse tobakne izdelke, in to prav občutno. Nove cene so:

a) **Tobak** (1 kg v Din):

— Najfinejši turški v kartonih a 100 gramov 250; najfinejši hrcegovski v kartonih a 100 g 160; fini turški v zavojčkih a 25 g 140; fini hercegovski v zavojčkih a 25 g 120; srednjefini turški v zavojčkih a 25 g 75; najfinejši ogrski v zavojčkih

a 25 g 60; domači tobak v zavojčkih a 25 g 50.

b) **Cigarete** (1000 komadov v Din):

Makedonske specialitete 325; egiptovske 325; Moeris 250; La Favorite 200; Princeze 200; Dame 150; Sport 120; Ogrske 80.

c) **Cigare** (100 komadov v Din):

Regalitas 300; Trabuke 225; Britanika 225; Operas 150; Kuba 125; Portorike 90; Viržinke 125; Brazilke 90; Viržinjoza 75; mešane inozemke 75; kratke domače 60.

d) **Tobak za žvečenje** (1 kg):

Šibike 60 Din; klobase 60 Din.

Beleške

+ **Shod demokratske stranke v Ptuj**u minulo nedeljo je uspel sijajno. Na shodu, kateremu je predsedoval načelnik tamošnje krajevne organizacije JDS dr. Gosak, sta poročala dr. Kukovec in dr. Kramer. Njunu zanimiva stvarna izvajanja, ki so se zelo razlikovala od hujškarij drugih strank, so poslušalci enodušno sprejeli z odobravanjem. Dr. Jurte la je govoril nato o škandalu nameravanega zapretja ptujske bolnice in predlagal primerno poostreitev pripravljene tozadevne resolucije. Končno je bila z velikim odobravanjem sprejeta resolucija, ki izreka posl. Kukovcu zaupanje ter pozdravlja njegov trud za doseg združenja naprednih strank. Resolucija nadalje pozivlja stranko, da nadaljuje smotreno delo za kulturno povzdigo vseh slojev naroda ter za pospešitev kmetijstva in obrtništva. Gospodarska politika naše države mora kreniti na pot, ki vodi k ozdravljenju naše valute in ponehanju neznosne draginje. Končno izreka resolucija ogorčenje zborovalcev nad nameravanim zaprtjem ptujske bolnice. Shod najostreje protestira proti načinu, kako se je zapretje odločilo. Shod smatra, da se ptujska bolnica pod nobenim pogojem ne sme zapreti ter poziva vse merodajne činitelje, da v zadnjem trenutku storijo potrebne korake in obvarujejo okraj nepopravljive socialne in kulturne škode, ki more omajati zaupanje širokih mas v pravičnost in socialno uvidevnost državne uprave.

+ **Klerikalci in balkanska nemo-rala.** Klerikalni listi vedno pišejo o zločinah in nemorali na jugu naše države. Seveda bi jim tega nihče ne zameril, če bi poročali o podobnih dogodkih tudi iz naših krajev, zlasti iz klerikalnih vrst. Klerikalni listi so popolnoma zamolčali svinjarije župnika Magajne, nad živinskim umorom orožnika Maverja pri Brežicah se daleko niso tako zgražali kakor nad kako balkansko pretepaško storijo. Zlasti so se klerikalni listi zgražali nad nenaravnimi spolnimi razuzdanostmi, ki se baje godijo doli na jugu. Bomo videli, če bodo obso- dili tudi trboveljskega mežnarja in orlovskega vaditelja, ki se nahaja s svojim sokrivcem zaradi nenravnega zločina v zaporu. Prej je treba pomesti pred lastnim pragom, potem pa lahko učite druge!

Izpred sodišča

Prejšnji torek je bil pred ljubljanskim poroto obsojen na tri leta težke ječe mehanik **Ivan Pucelj**, ker je leta 1918. oropal na Borovnici Amalijo Marušič. — Oproščen je bil delavec **Franc Gregorc**, ki je bil osumljen, da je oropal na cesti med Kranjem in Kokrico berača Jožefa Marna za 130 kron. — Na tri leta težke ječe je bil obsojen **Josip Omerza**, ki je izvršil vlom v trgovino Josipa Vidmarja in v stanovanje uradnice Marije Širce v Ljubljani. — Tri leta težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem vsakega četrtertja je

zaslužil že petkrat predkaznovani **Alojzij Avbelj**, ki je ukradel svoji sestri, gledališki blagajničarki, 72 tisoč kron gledališkega denarja. — Oproščena sta bila brata **Pavel in Vid Čepin** iz Planinske vasi na Štajerskem, ki sta bila osumljena, da sta ogoljufala hotelirja Zorčiča v Ljubljani. — Na eno leto težke ječe je bil obsojen lesni trgovec z Vrhnike **Tomaž Popit**, ki je ogoljufal lesno tvrdko **Branko & Scribi** v Logatcu za 8800 lir in ljubljanskega šoferja **Antona Klopčiča** za tridnevno vožnjo z avtomobilom in za 1400 kron. — Zaradi zanikrnosti pri porodu je dobila dva meseca zapora dekla **Franciška Škodler** v Dravljah. Njeno nezakonsko dete je namreč vsled njene zanikrnosti umrlo takoj po porodu. — Zaradi vloma v trgovino Mayer v Ljubljani so prejeli **Tomaž Rihar** pet let, **Josip Mlakar** štiri leta, **Janez Rihar** tri leta, **Alojzij Klančar** in **Vinko Mlakar** po poldrugo leto težke ječe. — Oproščen je bil **Ciril Kemperle**, ki je bil obdolžen, da je poneveril iz fonda ponesrečenih gasilcev **Leyca in Žargija** 76.316 kron. Obtoženec je trdil, da je imel namen, denar si samo izposoditi. Skodo, ki jo je povzročil, so njegovi sorodniki poravnali. — Na tri in pol leta težke ječe je bil obsojen delavec **Ivan Mlakar** zaradi hudodelstva napeljavanja k ropu. Nagovarjal je namreč svoje tovariše **Andreja Rodeta, Franca Anžiča, Karla H. in Josipa Guzlja**, naj izvrše vlom pri **Frančiški Krivec** pri Laverci. Rop so ti tudi izvršili in bili že lani obsojeni.

Novosti

* **Minister za socialno skrbstvo** dr. Žrjav je poslal demokratskemu klubu v Beograd pismo, v katerem javlja, da se je njegovo zdravstveno stanje znatnoboljšalo, da pa v svrlo popolnega okrevanja še ne more prevzeti svojega mesta. Obenem je stavil klubu svoj portfelj na razpolago. Demokratski klub je soglasno sklenil, da za odstop ni povoda, izrekel gospodu ministru zaupnico in mu brzojavno sporočil pozdrave in simpatije.

* **Poroka našega kralja** je preložena in se vrši prve dni meseca julija. Dan poroke se določi sporazumno z rumunskim dvorom. Za poroko se vršijo živalne priprave. Računa se, da bo prišlo na dan poroke okoli 150.000 oseb v Beograd.

* **Nevesta našega kralja** se uči, kakor poročajo, zelo marljivo srbohrvatskega jezika.

* **Rumunska kraljeva rodbina** pride v Dalmacijo. Listi poročajo, da je rumunska kraljica **Marija** obvestila našo vladu o svoji želji, da poseti meseca aprila dalmatinsko Primorje, kjer bi ostala okoli 20 dni. V njenem spremstvu bi bili tudi zaročenka našega kralja princesa **Mariola** in njena sestra **Iljana**. Rumunsko kraljevsko rodbino zanimata zlasti Split in Dubrovnik, odkoder bi delala potem izlete v druge kraje Primorja.

* **40letnica srbske kraljevine.** Dne 7. t. m. je poteklo 40 let, ko je bila proglašena Srbija za kraljevino.

* **Dosedanji urednik celjske «Nove Dobe»** je prevzel mesto ravnatelja časopisnih podjetij Mariborske tiskarne, v katere založbi izhajata «Tabor» in «Marburger Zeitung». Uredništvo «Nove Dobe» je prevzel g. **Edvard Šimnic**.

* **Reški Jugoslavlani prosijo za pomoč.** Naša vlada je prejela prošnjo jugoslovanske stranke na Reki, naj se naša vlada zavzame za to, da fašisti ne uničijo mesta.

* **Prenos kosti narodnega mučnika Kromarja.** Dne 23. aprila se bo na Suhem bazarju v Ljubljani

odprl grob od Avstrijcev pred šestimi leti ustreljenega narodnega mučnika **Ivana Kromarja**. Pokojni Kromar je moral zapustiti svojo družino, ki je sedaj v veliki bedi. Društvo Sokol v Črnomlju zbira prispevke za bedno družino.

* **Skladatelj Risto Savin (general Friderik Širca)** iz Žalca je bil odlikovan z redom sv. Save. Odlikovanje se je izvršilo v nedeljo v Žalcu na slovesen način.

* **General Wrangel** je došel te dni iz Carigrada v Beograd. Wrangel se naseli v Sremskih Karlovcih.

* **Župnik Anton Berce umrl.** V Kranju je umrl župnik v pokoju g. **Anton Berce**, bivši tajnik **Ciril-Metodove družbe**. Naprednemu zavednemu narodnemu duhovniku bodi ohranjen trajni spomin!

* **Umrli** je v Ljubljani ga. **Fanči Jelenc**, soproga ravnatelja meščanske šole in člana višjega šolskega sveta g. **Luke Jlenca** ter mati «Jutro-vega» urednika g. **Vitomira Jlenca**. Blag ji spomin!

* **Umrli** je v blaznici na Studencu dolgoletni slovenski novinar, svoječasni glavni urednik «Slovenskega Naroda» g. **Miroslav Malovrh**. Zasluznemu slovenskemu novinarju, ki je tako žalostno končal svoje življenje, bodi ohranjen časten spomin!

* **Znižanje števila državnega uradništva.** Odbor za znižanje števila uradništva je sklenil, da se v prvi vrsti odpuste iz službe vsi protidržavni in protinarodni elementi.

* **Kako so vršili Italijani ljudsko štetje v Istri.** V Gradišču je izvedel ljudsko štetje neki uradnik iz Pazina. Imel je s seboj dva italijanska žandarja in ko je v Gradišču opravil svoj posel, je šel v Škopljak. V prvi hiši, v katero je stopil, je gospodar zahteval, da mu vpišejo občevalni jezik hrvatski. Radi te njegove zahteve sta žandarja vkovala v verige očeta in sina ter ju vodila od hiše do hiše kakor psa in stražila z njima ostalo prebivalstvo. Ko je popisni uradnik svoje delo dokončal, so oba razvezali, pretepli in jima zagrozili, da jima bo gorje, ako komu kaj pove- sta. Tako barbarstvo izvajajo Italijani nad bednim istrskim narodom.

* **Italijani preganjajo v zasedenem ozemlju jugoslovanske učitelje.** Štirje hrvatski učitelji v puljskem okraju: **Ante Žmak** v Medulinu, **Ante Zukon** v Alturi, **Mate Zukon** v Ližnjanu in **Josip Lukež** v Premanturi so službenim potom vpokojeni. Zgodilo se je tako-le: Dne 1. marca 1919. jih je admiral **Cagni** vrge iz šole, potem so dobivali polno plačo do 1. marca 1921. Ta dan so pričeli proti njim disciplinarno preiskavo in plačo so jim skrčili na dve tretjini. 1. februarja letos so še dobili plačo, ali čez osem dni so dobili odlok, da so vpokojeni. Obenem je prispel ukaz, da morajo 1. februarja jim izplačani denar takoj vrniti. Tako je italijanska oblast mo- že, ki so služili prosveti med naro- dom 10 do 20 let, vrgla na cesto, sa- mo radi tega, ker so vsi štirje Hrvat- je, pošteni, dobri ljudje in uspešni učitelji! V puljskem okraju je sedaj sa- mo še pet hrvatskih učiteljev in učiteljic.

* **Koliko je Jugoslovancev v Ameri-ki.** Po zadnjih statističnih podatkih živi v Ameriki 635.000 naših držav- ljanov, in sicer 350.000 Hrvatov, 195 tisoč Slovencev in 90.000 Srbov.

* **Smrt 104letne starke.** V maribor- ski hiralnici je umrla 104letna hiral- ka **Ana Novak** iz Murske Sobote.

* **Dečki na ledeni plošči.** V nekem slavonskem kraju ob Dravi se je od- igrall pred kratkim pretresljiv dogo- dek. Več dečkov se je drsalo na ledu ob Dravi. Vsled južnega vremena se je odtrgala približno štiri kvadratne metre velika ledena plošča in jo je voda nesla naprej. Na plošči so kli-

cali dečki na pomoč, a šele drugi dan se je ljudem posrečilo, vreči dečkom z obrežja vrv, na kar so spravili ploščo k bregu in rešili dečke iz smrtne nevarnosti.

* **Brez sledu izginil** je neki Anton Perko, mlad železniški aspirant na koroškem kolodvoru v Mariboru. Predzadnjo nedeljo se je nahajal v večji družbi v Limbušu, kamor že leta in leta nedeljo za nedeljo roma slovenski Maribor na dobro kapljico Pekrčana. Kakor vse kaže, je tudi ta nadebudni mladenič postal žrtev Limbuša. Od strani njegovih tovarišev se namreč pripoveduje, da je bila Perkova družba tako navdušena od Pekrčana, da je pustila domu grede Perkota na cesti. Od takrat ni več sledu o njem.

* **Najdeno mrtvo truplo.** V nedeljo proti večeru so našli dijaki ob Večni poti proti Kosezam truplo mladeniča, ki je bilo že močno nagnito. Mrtvec je imel na vratu veliko rano in je nedvomno ležal že okoli 14 dni pod snegom. O dogodku je bila takoj obveščena policija, ki je ugotovila, da je nesrečnej Miroslav Benkovič, stavenbeni risar, rojen leta 1901. v Kranju. Niti pri Benkoviču niti v njegovi bližini niso našli nobenega orožja, vsled česar je zelo težko dognati, ali je bil umorjen, ali pa je izvršil samomor. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Dravljah.

* **Tat monštrance v rokah pravice.** V mariborski stolni cerkvi je nedavno ukradel nekdo monštranco. Policija je tatu te dni izsledila in zaprla. Tatvino je izvršil 27letni šofer Karl Vavpotič iz Jamelj pri Ljutomeru, ki je svojčas stanoval v Krčevini, sedaj pa je imel najeto v hotelu Dunaj eno sobo. Zločinec je skraja trdil, da je vrgel monštranco blizu Ptuja v Dravo. Pri preiskavi njegovega kovčka pa se je našla tudi monštranca, ki je precej poškodovana, ker jo je razložil, gornji del upognil ter izluščil dragulje, ker je mislil, da so pravi, mala vratca, zlato luno in srebrni kipec sv. Janeza je odlomil. Glede hostije, ki se je nahajala v monštranci, je najprej trdil, da jo je položil pod neko tapeto v cerkvi, končno pa je priznal, da jo je povžil. Glede vloma samega je izpovedal, da se je skril zvečer s potrebnim orodjem v neko spovednico, kjer je nekaj časa spal, nato pa nemoteno izvršil vlom. Vavpotič, ki ima na vesti še par drugih tatvin, je bil izročen sodišču.

* **Premetena sleparja.** Dne 28. februarja je naletel posestnik Ivan Jerman iz Sušja pri Litiji v gozdu med Bregom in Spodnjim logom na dva počivajoča fanta, ki sta mu začela tožiti, da sta lačna in da si ne moreta nič kupiti, ker nimata nič denarja. Jerman, hoteč jima nekaj darovati, je vzel listnico iz žepa. V tem trenotku pa mu lopova zgrabila listnico in zbežala. Okradla sta ga za 1100 K.

* **Ponesrečen roparski napad pri Trstu.** Pred nekaj dnevi zvečer sta imela dva tolovaja v načrtu, da oropata lastnico pekarnice na Vrdeli gosposi Frančiško Miličevu, stanujočo v isti hiši. Tolovaja sta odprla s ponarejenimi ključi glavna vrata hiše. Nato sta se skrila v podstopnišču in pričakovala gospo Miličevu, da jo bosta napadla, ko bo šla po stopnicah mimo skrivališča. Tolovaja pa sta delala račun brez krčmarja. Vratarica omenjene hiše Medcotijeva je namreč pogledala predno je šla spat po hiši, ali je vse v redu. Ko je prišla pred podstopnišče, je našla vrata, ki vodijo v ta prostor, priprta. Stvar se ji je zdela sumljiva. Zato je hotela pogledati v omenjeni prostor. Toda v tem hipu sta planila iz skrivališča tolovaja in izginila vratarici izpred oči. Gospa Miličeva je bila za trdno prepričana, da sta jo hotela nepripravna oropati.

Iz raznih krajev

* V Gornji Šiški pri Ljubljani je zgorelo gospodarsko poslopje Ivana Perka.

* V Babnem polju je sunil v prepiru delavec Ivan Janež svojega tovariša Franca Mlakarja z nožem v trebuh.

* V Ribnici je tamošnji Sokol priredil predpustno zabavo, ki je dobro uspela, čeprav so nasprotniki agitirali proti njej.

* V Pristavi je bila otvorena telefonska centrala.

* V Litiji je neznan tat vlomil v stanovanje Fr. Damjana in odnesel perila, zlatnine in srebrnine v vrednosti 15.680 K.

* Na Bregu pri Litiji je mlinsko kolo zgrabilo najemnika mline Ivana Tomca in ga močno poškodovalo.

* Na Stari šrangi pri Vrhniku je umrl posestnik in gostilničar g. Jernej Janša. N. v m. p.!

* Na Grosupljem je postajni delavec Goršič pri premikanju železniških vozov padel tako nesrečno, da se je težko poškodoval.

* V Gotini pri Grosupljem si je pri padcu zlomil roko posestnik Jakob Možina.

* V Klečah se je pri podiranju stare hruške ponesrečil posestnik Josip Škerlj. Zlomil si je desno roko.

* V Leskovcu je uničil požar hišo posestnika Bantiča. 70letni starček Bantič se vsled bolezni ni mogel rešiti in je postal žrtev plamena.

* V Koprivnici pri Brežicah je na pustni torek v Planinčevi gostilni popivala večja fantovska družba. Kmalu je med vinjenimi fanti nastal prepir in vsestranski pretep. Gostilničar jih ni mogel pomiriti in je v razburjenosti udaril z ročico nekega Josipa Halerja po glavi. Udarček je imel za posledico, da je Haler izgubil spomin in govorico ter da mu je otrpnila roka.

* V Braslovčah se je poročil g. Albin Juhart, abs. pravnik, z gđico. Štefko Omladič, tamošnjo učiteljico. Čestitke!

* V Ptujju je stopil iz narodnosocialne stranke zdravnik dr. Jenko.

* Pri Veržetu je dogotovljen most čez Muro. Most, ki je iz hrastovega lesa, stane okroglo pet milijonov kron.

* V Volčji dragi v zasedenem ozemlju sta se igrala dva otroka z granato. Naenkrat se je granata razpočila in ubila oba otroka.

Po svetu

s **Romanski prestolonaslednik** se zaroči, kakor poročajo laški listi, z italijansko princezino, hčerko italijanskega kralja.

s **Vezuv se zopet pripravlja.** Iz Neaplja poročajo listi, da se je začela v Vezuvu lava dvigati in da ni izključeno, da bo začel vulkan zopet bljuvati.

Zanimivosti

NEVAADEN POTRES.

O potresu na dnu Tihega morja (med Azijo in Ameriko), o katerem smo pred kratkim poročali, piše neki ameriški list sledeče:

Koncem januarja letošnjega leta so razni znanstveniki opazili silen potres na posebnih instrumentih, ki služejo za opazovanje potresa.

Ker pa ni prišlo iz nobenega kraja poročilo o potresu, so prišli znanstveniki do prepričanja, da se je zemlja za par minut premaknila iz svojih tečajev v svojem divjem teku po vsemirju, in da so pri tem spremenile svoj položaj tudi zemeljske osi, da se tako prilagodijo novemu središču zemeljskega teka.

Nadalje so učenjaki dognali, da se je par milijonov ton zemlje zrušilo v

Tiho morje in sicer nekako 200 milj od reke Kolumbije v ameriški državi Oregon. Potres je bil tako silen, da so se polomili vsi opazovalni instrumenti v raznih zvezdarnah po vsej Ameriki.

Ker se na suhi zemlji ni čutil potres, so učenjaki mnenja, da se je zemlja zgreznila milje globoko pod morskim dnom. Taki potresi pod morjem so navadno tedaj, kadar zemlja spreminja svoje tečišče. Najraje se dogajajo na dnu Indijskega oceana pri Japonski, katere otočje ni nič drugega kot vrhovi silnih morskikh vulkanov.

Enak grozovit potres so doživeli na Japonskem leta 1707., ko je poginilo naenkrat 190.000 ljudi.

Podmorski potresi povzročajo, da izginejo včasih celi otoki, dočim nastanejo zopet v drugih krajih nove celine.

Potres, ki se je pripetil pod morjem koncem januarja je moral biti brezdvomno silnega obsega.

SNEG PODRL GLEDALIŠČE.

Za časa letošnjih velikih snežnih metežev se je pod sneženo težo podrla neko gledališče v ameriškem mestu Washingtonu, o čemur smo že na kratko poročali. Neki očividec dopisnik nekega ameriškega lista poroča o tej nesreči sledeče:

«Ravno ob minuti, ko se je nesreča pripetila, sem korakal mimo gledališča. Pravkar sem čul zadnje odmeve godbe, ki je igrala v gledališču. Potem pa se je zaslislal naenkrat strahovit potres, ki je stresel zemljo pod menoj, in s snegom pokrita streha krasnega gledališča je zginila z vrha in zdelo se mi je, kot da bi se odprlo nebo.

Z enim samim mahom so bila razbita vrata pri izhodih. Smrtna tišina je sledila, prekinjena mahoma z obupni klici umirajočih in ranjenih. Minulo je par minut, in na mestu, kjer se je nahajalo par minut prej stotine veselih ljudi, je spalo v mrtvaškem spanju 108 oseb.

Sledil je strašen hrup panike. Osebe najbližje izhodom so divje planile na prosto. Neki moj znanec je zadnji kupil vstopnico za gledališče, in je ravno odprl vrata, da stopi noter, ko se udere ogromna streha. Sila puha ga je vrgla skozi vrata na cesto. Dobil je le majhne poškodbe.

V gledališču pa je vladala groza. Videl sem nekega častnika, ki je bil ves zakopan med ruševin, kako je dajal povelja, da rešijo njegovo ženo in hčerko, dasi je trpel sam strašne bolečine. Kmalu potem je umrl. Na drugem mestu sem videl nekega znanega doktorja, na katerem je ležala tone ruševin. Imel je zlomljeni obe nogi, poleg je pa ležala njegova žena mrtva. In dasi so ga rešilci ves čas videli, ker je imel glavo izven ruševin, pa je trajalo od 9. zvečer do 5. jutraj, predno so ga mogli potegniti ven. In v teh osmih urah neskončnega trpljenja, z dvema zlomljenima nogama je ves čas skušal približati se svoji ženi. Končno jo je dosegel z roko, potipal žilo, ali še bije, in silna tuga mu je sedla na lice, ko je našel roko svoje soproge mrzlo.

Kamorkoli sem obrnil pogled, povsod sem videl mrtva lica, ali lica, spačena od bolečin, vmes pa sem čul strašne krike ljudi, ki so pred smrtjo znoreli od bolečin. Navadno se zгоди, da zasuje premogarje v jami in jih tako dohiti smrt, tu je pa usoda hotela, da je pobilo ljudi, ki navadno ne poznajo trpljenja, bogatine in odlične osebe. Med mrtvimi so bila mlada dekleta, katerim se je pravkar odprlo sijajno življenje — nadaljevale ga bodo na drugem svetu.

Pod ruševinami sem videl moše in žene, dekleta in fante, ki so skušali

priiti iz mešanice jekla, peska, lesa in gledališke opreme, iskajoč kako odprtino, da pridejo na prosto.

In ves ta čas je divjal zunaj strašen vihar, nevihta, kakor je ne pozna krasni Washington. Ognjegasci, ki so prišli na rešilna dela, so se morali boriti z nevihto na cestah z vso silo, da so mogli naprej. Vojaki so morali z lopatami sneg kidati pred seboj, da so prišli do gledališča. Oni, ki so prišli na lice nesreče prvi, so videli ogromen kup ruševin, tri nadstropja visoko, siv, pošasten kup, ki je skrival toliko mrtvih. Semintja se je oglasil krik žensk ali otrok, in ti kriki so bile zvezde vodnice reševateljem, dočim je zunaj odmevalo zvočenje ognjegasnih strojev in trobentanje vojaških patrol, žvižg policistov. Nad kupom mrtvih pa se je vdelo v nebo in sneg je padal goste in zmešano na mrtve.

Drugo jutro so potegnili iz ruševin dva mala otročička, neranjena, toda prezebljena. Tupatam se je oglasil krik umirajočega, ki je zahteval vode. Častniki so se kosali z navadnimi vojaki, kdo bo prej postregel. Več žensk je znorelo na licu mesta. Trajalo je 24 ur, predno so očistili razvaline in se prepričali, da ni več ne živih ne mrtvih med njimi.

O SLADKOSNEDEŽIH IN POZERUHIH.

Dva načina jedenja obstojata. Enega zovemo umetnost, drugega požrešnost. Očloveka, ki ljubi okusna jedila, zovemo sladkosnedež, onega pa, ki gleda samo na to, da poje čim več, imenujemo požeruha. Med obema je torej velika razlika.

Največji mojstri v pripravljanju in uživanju jedil so bili Francozi, posebno pa na deželi. V nekaterih gostilnah so kuhali in pekli gotove vrste jedil na ognju, ki se je kurl s posebno vrsto drv. Tako je na primer povabil znan sladkosnedež dr. Béron svojega prijatelja, ki je bil tudi velik prijatelj izbranih jedi, na prepelico. Kateri je znal njegova kuharica pripraviti posebno okusno. Gost je spravil dva komada v svoj želodec, potem pa je dejal: «Prepelice niso slabe, a žalibog so se pekle na ognju iz svežih, mokrih drv.» Tako zelo so nekdanj pazili na okus jedi.

Požeruhov danes že skoraj ni več. kajti pri današnjih cenah si pač malo kdo lahko privoščil poljubno veliko perečijo. Največji požeruh na svetu je bil neki Miller iz Pennsylvanije. Tako je nekoč povžil za zajuterk 144 jajc. Toda to še ni največji njegov čin. Bolj čudno je namreč to, da po tem zajtrku ni rabil niti zdravniške pomoči. Ob neki drugi priliki je pojedel 48 pastet. Nekeč so njegovi prijatelji priredili pojedino, pri kateri so stali z Millerjem visoko vsoto, če poje gotovo množino raznih jedil. Toda pogumni Miller se ni dal ugnati. Spravil je pod streho: 5 ocvrtih pišk. 50 tort srednje velikosti, ter izpil še med drugimi jedili, ki so bila na vrsti, štiri in pol litra črne kave. Nato je pospravil še 5 tort, 3 pastete, tri duceate kolačev, povrhu pa še skledo v octu vloženi zeleni sadi. Dobil je stave in ostal po tem obilnem kosilu popolnoma zdrav.

Mnogokrat spadajo tudi duhoviti in učenj ljudje med požrešneže. Voltair je opoldne z zadovoljstvom izpraznil dvanajst ducatov školjk, ki mu jih je moral sluga že naprej odpirati, da mu je šlo bolj hitro izpod rok. Voltairu pa je še daleč prekašal Villant Savarcu, ki je snedel v eni uri 32 ducatov ostrig, potem pa šel k svečani pojedini, kjer je potem zopet pridno segal v skledo.

V zgodovini je znan cesar Karel V. kot velik požrešnež. On je že ob peti uri jutraj snedel celega petelina, kuhane v mleku in posutega z dišavnimi in sladkorjem. Opoldne je moral biti na njegovi mizi najmanj dvanajst jedi, a on je še vedno trdil, da je lačen. Popoldne je dvakrat malical, nato večerjal, okrog ene ure ponoči je zopet moral imeti obloženo mizo. Ti-

ko je živel dnevno skozi 40 let. Tudi potem je še jedel mnogo, toda opešal mu je okus in ni več izbiral jedi.

V Berlinu je pojedel nedavno nek delavec za stavo: 6 pečenk, 12 jaje, 1 gosko, 1 raco, 3 kg krompirja in — 11 kg sena. Seveda je bil pametnejši, kakor oni, ki so se z njim stavili. Ko je že spravil raco, si je prižgal cigareto ter z njo zažgal seno. Pepel je potem pomešal med krompir in vse skupaj snedel. Na ta način je stavo dobil.

Pravih požeruhov torej dandanes ni več. Danes je vsakdo zadovoljen, če ima le trikrat na dan dovoljno in dobro začinjeno jelo.

HIŠA SKRIVNOSTI.

V Londonu se nahaja vila, ki je bila že petindvajset let zaprta za vsakega tujca. Nikdo ni med tem časom prestopil te hiše, v kateri je stanovala neka stara ženska. V celi vili je bila popolnoma sama. Ni imela niti enega služabnika ter je vse posle opravljala sama. Samo po dvakrat na teden je šla v mesto, si kupila vse potrebno ter se zopet zaprla.

V zadnjem tednu pa ves čas ni prišla iz vile. To se je zdelo policiji, ki je njene navade že dobro poznala, sumljivo. Vdrli so s silo v vilo in res našli žensko težko bolno. Odpeljali so jo takoj v bolnico, kjer pa je kmalu nato umrla.

Na ta način so pridrli tudi v skrivnosti te vile. Vsa vila je opremljena z najdragocenejšim pohištvom, ki pa je razmetano brez vsakega reda. Po kotih je bilo vse polno pajčevin in pohištvo je pokrivala debela plast prahu. Od jedil se je našel samo star hlebec kruha.

Edina živa bitja, ki so se nahajala v vili, so bile podgane, dasiravno ni bilo nikjer nobenih živil. Sumi se, da jih je starka sama krmila.

Na zidu je bilo obešenih mnogo umetniških slik. V neki omari so našli krasne dragocenosti, predstavljajoče veliko vrednost. V neki drugi omari so našli med obleko nad tristo funtov šterlingov v zlatu. V nekem predalu so dobili dvanajst parov popolnoma novih, še nikdar nošenih dolgih ženskih rokavic.

Trdi se, da je bila čudna starka pred tridesetimi leti ena najbolj znanih londonskih pevk in zelo lepa. V stanovanju se res nahaja slika neke izredno krasne ženske, ki ima s staro precej podobne poteze. Iz umetniškega življenja se je baje umaknila zaradi nekega ljubavnega romana, o katerem pa se ni moglo dognati kaj gotovega.

PROROKOVANJA ZA PRIHODNJA LETA.

Po zatrevanju nemškega drja. Kemerischa prorokovanje ni poseben dar, ampak neke vrste duševna spretnost, ki se pridobiva s ponavljanjem zgodovinskih zakonov. Nedavno je imel dr. Kemerisch o tem v Berlinu zanimivo predavanje in je v potrdilo svojega mnenja izrekel nekoliko prorokb za bližnjo bodočnost. Njegove prorokbe za bližnjo bodočnost so:

1922.: Vpostavitev ruskega carstva, spojena s preganjanjem in veliko izselitvijo židov v Nemčijo.

1923.: Začetek kritične faze nemške revolucije; državljanska vojna, ki jo bodo povzročili nazadnjaki; vzpostava nemške monarhije in popolni razpad cesarstva.

1926.: Ko se bo velika zmešnjava nekoliko pomirila, se bo dvignil iz liberalnih vrst nov Napoleon, ki bo zopet zedinil Nemčijo.

1927.: Konec nemške revolucije. Uvedba monarhije po angleškem načinu in z nemško federacijo.

Doktor Kemerischevo prorokovanje spremljajo znanstveni krogi z velikim zanimanjem, a tudi z ostro kritiko, češ da je sicer zelo primerno za preteklost, dočim nikdo ne more jamčiti prorokovanju uspeha za bodočnost.

SMRT PRED SMRTJO.

Premnogokrat se zgodi, da se o kom razširijo vesti, da je umrl, čeprav še dotična oseba tlači našo zemljo. Zlasti med vojno so se često širile take neosnovane vesti. Med vojno so se celo zgodili slučajji, da so dali domači prepeljati na domače pokopališče kosti padlega svojca, ki pa se je pozneje nenadoma pojavil živ.

Smrt generala Nioxa, bivšega pariškega vojaškega guvernerja so nedavno naznanili vsi večji pariški časopisi. General pa je bil še popolnoma zdrav in je, smehljaje se, čital vesti o svojem pogrebu. Vendar pa se mu ni niti sanjalo, da bo v resnici čez 14 dni ležal na mrtvaškem odru in da ga bodo pokopali z enakimi ceremonijami, kakor so bile popisane v časopisih še za časa njegovega življenja.

Prek kratkim umrlemu slavnemu francoskemu skladatelju Saint Saensu se je približno pred 20 leti zgodilo ravno tako.

Najzanimivejše pa je vsekakor naznanilo smrti francoskega pisatelja Aleksandra Dumasa starejšega. Dan po neki aferi so poročali časopisi, da se je moral Dumas zagovarjati pred vojnim sodiščem in da so ga nato ob treh ponoči ustrelili. Listi so celo navajali vse podrobnosti o njegovem junaškem zadržanju. Neki Dumasov prijatelj je takoj, ko je prečital vest, pisal Dumasu: «Dragi Aleksander! V časopisih sem čital, da so vas včeraj ustrelili. Prosim vas za uslugo, da mi nujno sporočite, ali vas to ovira, da bi jutri z menoj večerjali.»

Dumas, ki je spoznal, da imajo časopisna poročila o njegovi smrti popolnoma resen značaj, je odpisal prijatelju, da on nima pravice presojati, ali je živ ali je mrtev, pač pa pride na večerjo.

Nekemu francoskemu oficirju se je za časa vojne zgodilo sledeče: Bivač je na oddihu v Parizu, kar mu lepega dne ustavijo plačo, češ da je mrtev. Mnogo truda ga je stalo, predno je mogel dokazati, da je še živ in da mu še pristojna plača.

KRALJ VSEH SLEPARJEV.

Pred kratkim se je posrečilo z vzajemnim delom francoske in španske policije prijeti v Barceloni človeka, ki je brezdvomno med najdrznejšimi in najuspelejšimi sleparji današnjega časa.

Piše se Busé, rojen leta 1890. v Capelledasu. Evropska policija ga je iskala celih osem let, a šele sedaj je prišel v roke pravice. Možakar govori zelo dobro sedem jezikov in je prepotoval kot pustolovec skoro celi svet. Seveda je potoval vedno pod tujim imenom. Pred letom dni se je izdal nekje za španskega kralja Alfonza XIII., ki da potuje tajno. Nekje drugje se je izdal za svaka ekvadorskega finančnega ministra. Izdal se je za kneza, grofa, princa in nekoč celo za znamenitega iznajditelja Edisona.

V mnogih krajih, katere je posetil, se je seveda tudi oženil. On sam je sedaj priznal, da ima sedem žen, katere je zapustil, ko so ga «opravki» klicali drugam in kadar se mu je posrečilo, da je to ali ono svojih «žen» opeharil za razne dragocenosti in dobi. Imena teh žrtev še niso dognana razen v enem slučaju, v katerem se je moglo ugotoviti, da

je njegova žrtev hči havanskega policijskega prefekta. Kjerkoli je potoval, je bival vedno v najodličnejših hotelih. Povsod je živel zelo razsipno, razen takrat, ko se je izdal za duhovnika.

Največ je sleparil banke. Koliko je «zaslužil» na ta način denarja, se še doslej ni moglo ugotoviti. Računa se, da so osleparjene banke izgubile na ta način preko treh milijonov frankov. Verjetno je, da bo preteklo še mnogo časa, predno se bodo doznale podrobnosti o celotnem njegovem delovanju v raznih ameriških in evropskih mestih, ki so spadala v njegov «delokrog».

Zanimive so izjave, katere je dal policiji sam Busé po svoji aretaciji. Busé je baje dogotovil medicinske študije v Barceloni. Kakor pravi, so banke ugonobile premoženje njegovega očeta, ki je od žalosti umrl, pa je zato sam, da se osveti nad bankami, začel te slepariti.

Busé je bil že mnogokrat zaprt ter je bil obsojen v celem že nad 128 let ječe. Seveda ni nikoli obseдел cele kazni. Busé ni bil samo zvit slepar, temveč si je znal pomagati tudi iz ječe. Enkrat je pobegnil iz ječe na ta način, da je v celico, v kateri je bil zaprt, zaklenil svojega paznika. Pri neki drugi priliki je pobegnil tako, da je detektiva, ki ga je hotel aretirati, sam aretiral. V tej zmedi, ki je vsled tega nastala, jo je iz množice ljudi brez sledu odkuril.

PRVA LJUBEZEN NAPOLEONA BONAPARTEJA.

Čeprav je število žensk v življenju Napoleona precej veliko, vendar ni igrala ljubezen nobene velike vloge v njegovem zemeljskem potovanju. Velika politična pustolovstva, s katerimi se je pečal, so puščala malo časa za pustolovstva srca. Njegova ljubica je bilo delo. Kljub temu pa ga je navdajalo globlje čustvo do par žensk, kot je bila na primer Josipina Marija Lujiza ali grofica Valevska.

Le malo pa se je vedelo dosedaj za prvo ljubezen Napoleona, ki predstavlja mično idilo iz časa, ko je bil še navaden mlad poročnik. V svoji prvi garniziji, namreč v Valence, je zahajal k neki gospej du Columbier in ta dama je imela hčerko, po imenu Karolino, kateri je naklonil plahi mladi poročnik svojo prvo nagnenje. V posesti mesta Valence se nahaja slika te prve ljubezni mladega Napoleona. Temne oči, polni, temni lasje, prozorna koža — vse to daje na sliki njenemu obrazu izraz mičnosti in dobrote. V žalostnih dneh v pregnanstvu na otoku Sv. Helene, ko je razmišljal padli cesar o svoji veseli in nedolžni mladostni dobi, je pripovedoval svojim zaupnikom naslednje:

«Dovolila sva si male sestanke. Spominjam se prav posebno nekega sestanka poleti ob jutranji zori. Človek bi komaj verjel: Vsa najina sreča je obstajala v tem, da sva skupaj zobala črešnje».

Mladi Napoleon je našel vso svojo srečo v tem, da je potiskal svoji prvi ljubezni črešnje med rdeče ustnice. Usoda je oba kaj hitro ločila. Karolina se je poročila, in ko jo je Napoleon po petih letih, ob priliki svojega drugega bivanja v Valence zopet videl, je njegovo nagnenje že izpuhtelo.

Prva mladostna ljubezen pa je Karolini precej koristila. Napoleon namreč ni pozabil nanjo. Imenoval je Karolino za dvorno damo svoje matere in njenega soproga je imenoval za glavnega upravitelja gozdov ter ga leta 1810. celo dvignil v baronski stan. Ko ga je Karolina leta 1804. prosila za neko ugodnost za svojega brata, ji je odgovoril iz ta-

borišča v Boulogne: «Vedno sem se rad spominjal vas in vaše gospe matere. Iz vašega pisma razvidim, da stanujete v bližini Lyonsa in moram vam očitati, da me niste obiskali, ko sem se mudil tam, kajti rad bi vas zopet videl. Poslužil se bom prve prilike, da koristim vašemu bratu».

Ko se je osemnajst mesecev pozneje podal h kronanju v Italijo in ga je vodila pot preko Lyonsa, ni Karolina zamudila prilike ter ga obiskala. Kako razočaranje za Napoleona! Iz mične deklice je postala v teku enega četrtsotletja stara, uvenela ženska.

Zdravstvo

z Prva domača pomoč. Če kdo zboli v hiši, se poizkušajo razni načini zdravljenja, ki ne samo da nič ne koristijo, temveč celo škodujejo. Dokler ne pride zdravnik, se je ravnati tako-le: Bolnik mora ležati v čim čistejši postelji. Preobleči ga je treba v čisto perilo, mu dobro umiti roke in noge s toplo vodo in milom. Če ga kuha vročina, mu položite krpice, namočene v mrzli vodi, na glavo, in če ni opravil potrebe, mu dajte ricinovo olje ali pa ga kristirajte z mlačno milnico (žajfnico) ali slano vodo. Bolniku ne smete dati nikake težke hrane. Dajte mu samo mleka! **Alkoholnih pijač mu ne smete dati na noben način!** Ko pride zdravnik, spozna bolezen, zapiše zdravila in način zdravljenja, se morajo domačini strogo ravnati tega, kar je zdravnik odredil.

Razno

× **Apno zdravilo proti jetiki.** Pariški zdravnik dr. Cantiere je obvestil medicinsko akademijo v Parizu v novem načinu zdravljenja jetike. V svoji spomenici opozarja najprej na dejstvo, da niti eden od delavcev, ki delajo pri peči za žganje apna, ni obolel na jetiki. Zato je dr. Cantiere poskusil zdraviti svoje bolnike tako, da jih je postavil v enake razmere, v kakršnih žive imenovani delavci. Uspeh je bil zelo ugoden, ker je mogel zabeležiti 40 odstotkov ozdravljenja. Slične poskuse z istim uspehom je napravil že tudi neki njegov stanovski tovariš.

× **Ali je vojna uničila vero?** Amerika je dežela vseh mogočih in nemogočih statistik. Sedaj se bavijo učenjaki s vprašanjem, ali je vojna uničila vero ali ne. Profesor Lenba je poslal dijakom vseh ameriških vseučilišč primerna vprašanja. Po odgovorih je ugotovil, da 15 odstotkov ne veruje v neumrljivost duše, 4 odstotki dvomijo o tem, a 45 odstotkov odločno veruje v neumrljivost duše in posmrtno življenje.

× **126letni Francoz.** Redki so ljudje, ki doživijo takšno starost. V Franciji je živel neki Nikolaj Savin, ki je doživel 126 let. Rojen je bil 1768. Mož je bil leta 1812. z Napoleonom v Rusiji. Od takrat je ostal v Rusiji, kjer je postal učitelj. Na vprašanje, kako je ta človek doživel tako starost, je odgovoril Rus Vojenski, v katerega hiši je Francoz Savin živel, da je Savin živel zelo priprosto, da ni pil vina in da se za ženske ni brigal.

× **Najstrašnejše kače.** V Londonu se je vršilo pred par dnevi zanimivo predavanje o kačah. Predaval je neki angleški prirodoslovec in raziskovatelj Afrike in Amerike. Najnevarnejši sta dve vrsti kač. Ena vrsta kač je popolnoma rumene barve ter dolga tri do štiri metre. Domačini jo imenujejo «surukuku», kar bi se reklo v našem jeziku «gospodarica grmovja». Njen pik povzroča takojšnjo smrt. Zanimivo je to, da ta kača glasno žvižga in beži v divjem begu čez drn in strn. Druga, po mišljenju angleških prirodoslovcev najnevarnej-

ša kača je takozvana «Apagafoco», kar pomeni toliko, kakor «ljubitelj ognja». Ta kača namreč posebno ljubi ogenj. Mnogokrat se pripeti, da jo najdejo potniki drugo jutro zamotano v klopčič sredi žerjavice, ki je ostala od ponočnega ognja. Ogenj ji namreč popolnoma nič ne škoduje, ker ima v sebi neko azbestu podobno tvarino, ki jo ščiti pred vročino.

× **Ločiti se hoče od žene, ker kadi.** Neki statistik je dognal, da je bilo v minulem letu v Angliji več zakonov ločenih kakor pa sklenjenih. Vzroki ločitve so mnogokrat naravnost smešni. Tako je te dni zahteval neki sicer častljiv meščan ločitev zakona, ker njegova žena kadi. «Moja žena kadi od ranega jutra do pozne večera, kakor kak tovarniški dimnik», je pravil sodniku. Sodnik je dolgo časa iskal primeren paragraf, toda ni mogel ničesar najti. Seveda je moral zahtevo za ločitev zakona odkloniti.

× **Pasja zvestoba.** Listi poročajo o izrednem slučaju pasje zvestobe, ki se je dogodil v mestu Altikonu v Švici. Neki lovec je odšel s svojimi tremi psi v gozd, kjer se mu je po nesreči sprožila puška in ga smrtno ranila. Eden njegovih psov je takoj tekel domu ter skušal z lajanjem obuditi pozornost družine, toda slučajničad ga je, nič hudega sluteč, zaprla. Drugi pes je tekel k hiši gospodarjevega prijatelja ter na podoben način skušal pomagati svojemu ponesrečenemu gospodarju, toda tudi brez uspeha. Drugi dan, ko so lovčevi sorodniki šli iskat ponesrečenega, so ga našli kaj hitro, ker je tretji pes ostal pri svojem mrtvem gospodarju ter lajal, tulil in cvilil, da bi opozoril nase.

× **Pol milijona rubljev za železniški potni listek.** Nova cena za vozni listek na železnici med Moskvo in Petrogradom je bila pred kratkim določena na 512.000 rubljev.

× **300 krajev, ki imajo enaka imena.** V naši državi je mnogo krajev, ki imajo enaka imena, vendar pa je Češkoslovaška v tem oziru glede števil enako označenih krajev, nedosegljiva. Tako ima v Češkoslovaški

300 krajev ime Lota, 100 se jih imenuje Anjezd, 80 Buk, 40 Podol, 17 Brod in 15 Bistric.

Za smeh in kratek čas

Lačen ne mara umreti.

Na tir železnice blizu Žalca pri Celju se je vrgel neki človek, ki je hotel brez posebnih stroškov priti na drugi svet. V rokah pa je držal kos kruha in klobaso.

Mimo pride železniški čuvaj in ga vpraša: «Kaj pa ležiš tukaj?»

«Hočem, da me povozi vlak, ker sem se naveličal tega življenja.»

«Zakaj pa imaš v rokah kruh in klobaso?»

«Ali misliš, da bom gladu umrl, predno pride lukamatija?»

*

S tako pričo si sodnik ne more pomagati.

Gospa Uršula Čebula je bila nedavno pred sodnikom, kjer bi morala pričati v nekem sporu med dvema ženskama.

Sodnik ji pravi: «Opozarjam vas, da govorite samo to, kar vam je znano o vsej stvari. Razna sumničenja in namigovanja, strogo prepovedujem!»

Gospa Čebula: «Povedala bom samo to, kar vem in jaz vem, da je gospa Štrcelj povedala, da je slišala, ko je hčerka gospe Čenče, ki stanuje v hiši in katere mož je bil tudi poleg, pripovedovala, da sta si obe ženski na stopnicah lase pulile.»

*

Tudi domača žival.

Učiteljica: «Kdo ve, katera domača žival gre vedno za človekom, kamor gre?»

Tonček: «Bolha.»

Ženski kotiček

KAKO NAJ KURIMO?

Čitavši ta naslov, bo morda marsikatera gospodinja zaničljivo zmajala, češ: saj kuriti znamo vse, tega nas ni treba učiti. A vendar je mnogo gospodinj, zlasti na kmetih, ki ne ume-

jo kuriti, ampak k večjemu požgati brezmejno dragocena drva.

Še pred par desetletji ni bila baš velika pregreha, če je porinila gospodinja v svojo ogromno peč po cela naročja drv na enkrat. Saj je bilo tedaj drv v obilici in cena jim je bila tako neznatna, da si jih je lahko nabavil tudi najrevnejši človek. A danes? Kje so naši lepi gozdovi, kje so tiste stare lepe bukve, ki so našim očetom dajale po zimi zaželeno toploto, poleti prijeten hlad? Kakor nepremagljive trdnjave so stale v gori, krepke in ponosne. A prišli so ljudje s sekirami in žagami in žage so cvilile vstrajno, vstrajno so pele sekire in bukev je padla za bukvijo.

Opustošeni so naši gozdovi. Vseposod je nastala draginja za kurivo, a ti gospodinja se ne zavedaš koliko dragocenega kuriva poženeš lahko miselno brez potrebe v dimnik.

Ako stopiš v kmetško hišo, ti kar sapa zapre, tako neznosna vročina je v stanovanju. Zato pa posedajo na pol goli okrog peči in to je vzrok, da se tolikrat kdo prehladi. Saj ni čudno če se pomisli, da gre ves razbeljen od vroče peči na mrzli, zimski zrak. Nikjer se toliko ne kašlja kot pozimi na kmetih. Posebno otroci tako kašljajo, da se hočejo kar zadušiti. Saj ni čudno. Sedi na vroči peči in se skoro peče, naenkrat pa steče v svoji lahni obleki ven na sneg in led.

Gospodinja, ki kuri v svojem stanovanju do višje toplote kot 14 stopinj R. dela naravnost v pogubo svoji rodbini. Naj bi gospodinja raje pri kurjavi štedile in bi za tisti denar preskrbele svoji družini toplih oblek in toplih odevi.

V pogostih slučajih pa najdemo na kmetih velik strah pred zračenjem. Bog varuj, da bi se kako okno po zimi odprlo! Zato je pa tudi po stanovanjih po navadi tak zaduhel smrad, da prišlec kar sapa zastaja. To dela kmet iz varčnosti, da se mu hiša ne ohladi. V resnici je pa ravno nasprotno. Pokvarjeni, vlažni zrak se zelo nerad ogreje. Čisti, sveži zrak se 6krat hitreje segreje, kot pokvarjeni. Kdor si tedaj svoje stanovanje temeljito prezrači, si ga lahko 6krat preje segreje, kot če ne bi bil nič zračil. A kako prijetna in blagodejna je čista toplota, med tem ko je pokvarjeni zrak naravnost strup. Le pomisli draga gospodinja, da je v

DOBRA ŽENA IN MATI ima vedno pri hiši nekoliko steklenic lekarnar Feller-jevega prijetno dišečega «Elsafluida». Služi dobro za drgnjenje hrbta, rok, nog ali celotnega života; kot kosmetikum za usta, kožo, nedosegljiv ter je najučinkovitejši, izdatnejši in učinkovitejši kot francosko žganje. — Tri dvojne steklenice ali eno specialno steklenico z zamotom in poštnino vred pošlje za 48 kron Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 360, Hrvatsko.

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

tvoji sobi, ako je ne prezračiš, samo tisti izprijeni zrak, ki si ga že tolikokrat izdihala iz svojih pljuč. Kako gnusen je ta zrak, ki kroži samo iz pljuč do pljuč. Ali bi hotela morda jesti, kar bi drugi dal iz svojih ust? Ne, gotovo ne! Toda v neprezračeni sobi vdihavaš brez premisleka vse tiste pokvarjene snovi, ki prihajajo iz ust tvojega soprebivalca.

Še ena je, ki dostikrat pokaže, da je zrak skrajno pokvarjen, to je petrolejska svetilka. Zakaj pač noče v hudi zimi svetlo goreti, ampak samo motno brli in smrdi? Zato ker je treba njej ravno tako čistega zraka, da more goreti, kakor človeku, da živi. Potem pa gredo nespametni ljudje k prodajalcu: Slabega petroleja ste mi natočili, še goreti noče! Ne vedo pa, da je vzrok tej prikazni le sprijeni zrak v stanovanju.

Zatorej draga gospodinja, zračni si marljivo svoje stanovanje. Ne samo zjutraj, ko pometiš in pospravljajš, ampak večkrat tudi čez dan, posebno po obedu, ko se širijo dišave jedil, ali če je prišlo več oseb v sobo. Posebno pa še, preden ležeš k počitku. Kako lepo se počiva in kako blagodejno okrepča človeka spanje v prezračeni sobi. Samo poizkusi enkrat in kmalu se boš prepričala, koliko bodete vsi bolj zdravi in sveži in kako krepka in čvrsta bo tvoja deca.

LEPOTA

kože, obraza, vrata, rok, kakor tudi epa rast las se more doseči samo z razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ **lilijino mlečno milo**, najboljšo blago, najfinjšo „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„Elsa“ **obrazna pomada** odstrani vsako nečistoost kože, sočine pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„Elsa“ **Tanochina pomada za rast las** krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijino mleko 15 K; brkomaz 8 K; najfinjši Hega-puder drja Klugerja v velikih originalnih skatlah 30 K; najfinjši Hega-zobni prašek v patent-skatlah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v skatlah 4 K; v vrečkah 5 K; Sachet-dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo, 12 listkov 24 K; najfinjši parfüm po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsatrg št. 40—1 (Hrvaško), 48/144/IIa.

Varčna gospodinja rabi edino

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša!

Oglas.

Na državnem veleposestvu Belje v Baranji

je prostih več služb, in sicer mesta

**nadkravarjev (Oberschweizer), kra-
varjev, volarjev, kovačev in sploh
poljedelskih delavcev.**

Te službe so stalne in dobijo nameščenci poleg primerne denarne plače še prosto stanovanje kakor tudi znatne dodatke v hrani itd.

Stalnost službe je zajamčena po pragmatiki, ki velja za vse stalno nastavljene.

Direkcija se bo ozirala samo na res sposobne in pridne delavce.

Prijave je treba nasloviti na **Glavno Direkcijo Državnog
Dobra „Belje“, Lak, Baranja.** Broj 1733.

Delniška glavica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.